BURKINA ★ KONTAKT

1 : 2016 / En tidskrift om Burkina Faso från föreningen ASSAMBUS

ASSAMBUS 30 ÅR

TEMA:
MOTSTÅND

EN VERKLIG REVOLUTION ASSAMBUSPROFIL FIRAR 75 ÅR OMVÄLVANDE TID SOM CHEF FÖR AMBASSADEN
MUSIKEN VIKTIG FÖR DEMOKRATIN GLOBALA MEDIER SÅG BARA ”VÄSTERLÄNDSKA MÅL”

#1 : 2016
I detta nummer kan du läsa om …

Kvinnor - förändringsaktörer för demokrati.

En verklig revolution

Musiken viktig för demokratin

3 Redaktören har ordet

4 Nu börjar de verkliga utmaningarna: Kommunalval i ett nytt politiskt landskap

7 Kvinnor – förändringsaktörer för demokrati med svenskt stöd i Burkina

10 En verklig revolution

14 "Min känsla var att folk började känna hopp"

15 Tankar om framtiden – Hamidou och Ismael Bilgo

16 Notiser

17 Assambusprofil firar 75 år

17 In memoriam Tyra Spångberg 1924-2015

18 Globala medier såg bara "västerländska mål"

20 Omvälvande tid som chef för ambassaden

25 Aktiviteter med Assambus BF och ambassaden

26 Musiken viktig för demokratin

28 Assambus 30 år

30 Vänskapen lade grunden för Assambus, Västafrikainstitutet och konsulatet

34 ASSAMBUS hos Balai Citoyen

36 Burkina Faso i backspegeln

★ Redaktion

Ansvarig utgivare: Roland Göransson

Redaktör: Karolina Jeppson
karolina.jeppson@gmail.com

Redaktionsråd:
Sten Hagberg, sten.hagberg@antro.uu.se

Grafisk form: Rickard Hansson
areage@gmail.com

Tryck: AM-tryck, www.amtryck.se

Omslag. Assita Ouattara, tidigare parlamentsledamot för CDP, var ledande i NAFA:s kampanj i Bobo-Dioulasso. Här talar hon på ett valmöte i Sabalibougou i utkanten av Bobo-Dioulasso. Foto: Sten Hagberg

★ Föreningen ASSAMBUS

BurkinaKontakt ges ut av
Vänskapsföreningen Burkina Faso–Sverige
Association d´Amitié Burkina Faso–Suède (ASSAMBUS)

ASSAMBUS bildades 1986 och har idag 120 medlemmar. Den har systerföreningar i Danmark, Norge och Burkina Faso. En lokalförening finns i Stockholm. Föreningens mål är att sprida kännedom om Burkina Faso i Sverige och verka för ett ökat utbyte mellan de båda länderna.
Medlemsmöten med inbjudna gäster anordnas regelbundet.

Ordförande: Agnes Ilboudou, heikkila21@gmail.com

Lokalföreningar:
Burkinas vänner i Stockholm, bibiopot@yahoo.se

Läs mer på hemsidan: www.assambus.se

Redaktören har ordet:
Karolina Jeppson

”Sedan förra numrets utgåva har Burkina Fasos medborgare varit med om en militärkupp, de har deltagit i president- och parlamentsval och fått en ny regering, de har upplevt en vansinnig terrorattack och de har genomfört kommunalval. Och naturligtvis pågår vardagen trots dessa omständigheter och processer.”

KÄRA LÄSARE!

”Omvälvande”, ”förändring” och ”deltagande” - dessa är några av de starka ord som förekommer i 2016 års upplaga av BurkinaKontakt. De burkinska medborgarna har blivit ett föredöme för oss i andra länder genom sitt organiserade sätt att visa folkligt motstånd mot politiskt förtryck. Det är en historisk tid vi bevittnar, några av oss på avstånd, några av oss på plats. Själv har jag följt utvecklingen främst genom sociala medier och genom vänners uppdateringar. Förra året befann jag mig under flera månaders tid i Zimbabwe där jag också följde händelseutvecklingen i Burkina. Jag hoppades på att både mod och metoder för motstånd kunde spridas över den afrikanska kontinenten, från Burkina i väst till Zimbabwe i sydost. Jag hoppas fortfarande.

Sedan förra numrets utgåva har Burkina Fasos medborgare varit med om en militärkupp, de har deltagit i president- och parlamentsval och fått en ny regering, de har upplevt en vansinnig terrorattack och de har genomfört kommunalval. Och naturligtvis pågår vardagen trots dessa omständigheter och processer. En av de återkommande aktiviteterna är festivalen Jazz à Ouaga som arrangerades i år, liksom andra år. Just musiklivet är en arena som aktivt och framgångsrikt visat motstånd genom exempelvis rappens förgrundsgestalter. Maria Arnqvist som deltog i Jazz à Ouaga berättar om musikens starka koppling till demokratin.

Sten Hagberg var på plats under kommunalvalen i maj och ger en utförlig beskrivning av vad som har skett. En av de starka kvinnor som var ledande för kampanjen i partiet NAFA, var Assita Ouattara som ni ser på omslaget till numret. Just kvinnors deltagande i president- och parlamentsvalet var stort, något som Sverige satsar på i biståndet. Detta beskriver Karin Borovic, som arbetat som handläggare på svenska ambassaden i Ouagadougou.

Detta ”motstånd”, numrets röda tråd, visar på burkiniernas beslutsamhet i att *vilja* förändring. Men motståndet handlar inte enbart om kamp mot politiskt förtryck, utan även mot sådant vi präglas av i vardagen – traditioner och rutiner. Om detta skriver Lennart Karlsson i sin text ifrån byn Nakamtenga. Här arrangerades föräldrautbildning under våren. Nakamtenga – och möjligtvis också hela landet – har fått sin första pappagrupp.

Och sist men absolut inte minst: **Assambus firar i år 30-årsjubileum!** BurkinaKontakt uppmärksammar vad som skett i föreningen under åren sedan dess start 1986 fram till nu, 2016. Några personer har varit särskilt drivande i Assambus utveckling. En av dessa är Olle Wendt som här berättar sin historia om vänskapen som lade grunden för föreningen. Även Hans Eriksson som var med från föreningsstarten delger oss sin berättelse.

Det är många människor som varit med och byggt upp föreningen och som är delaktiga idag. Hoppas att ni har möjlighet att delta i firandet av jubileet i september (se sista sidan!).

Med önskan om en skön sommar och en fin läsning,
Karolina Jeppson

Foto: Sten Hagberg

Kommunalvalen 22 maj 2016. I vallokalen i Danfinso, alldeles utanför Bobo-Dioulasso, kontrollerar valförrättarna att varje väljares röstkort är giltigt.

NU BÖRJAR DE VERKLIGA UTMANINGARNA:

KOMMUNALVAL I ETT NYTT POLITISKT LANDSKAP

Söndagen den 22 maj 2016 gick burkinierna till val igen. Den här gången var det drygt 19000 kommunfullmäktigeledamöter som skulle väljas efter ett och halvt år med tjänstemannastyre, s.k. délégation spéciale. Den burkinska revolutionen i oktober 2014 som ledde till att president Compaoré störtades speglade ett djupt misstroende mot den politiska makten. Visserligen riktades den folkliga vreden främst mot Compaoré och hans klan som under årtionden roffat åt sig resurser och fördelar, positioner och marknader. Men vreden drabbade också kommunledningar. Straffriheten, dvs. att makthavare ostraffat kan begå brott, handlade därför inte bara om en nationell politisk och ekonomisk elit utan också om borgmästare och andra lokala makthavare. I Bobo-Dioulasso brändes rådhuset ned och borgmästaren Salia Sanou fick fly hals över huvud, först till hembyn och sedan till Mali innan han kunde återvända till Bobo som avsatt borgmästare.

ÖVERGÅNGSSTYRET UTSÄTTS FÖR KUPPFÖRSÖK

Under ledning av president Kafando och premiärminister Zida inleddes övergångsstyret.Den 31 oktober hade Compaoré flytt i en konvoj med 40 bilar. Och general Diendéré städade upp efter honom veckorna efter Compaorés fall. Landet var tömt på resurser och landets ledning borta. Men utöver att få landet på fötter ekonomiskt och politiskt handlade det om att skapa ett nytt Burkina och en politisk kultur där ingenting skulle bli som förut. Rättsstaten och politisk moral samt nödvändiga reformer skulle genomföras under det ettåriga styret som skulle leda Burkina Faso till president- och parlamentsval.

Det blev ett dramatiskt år där Compaorés säkerhetsstyrkor (RSP) vid tre tillfällen (december, februari och juni) först hotade statsledningen innan de slutligen genomförde en

Valarbetare kampanjar för NAFA i Sidéradougou.

I kvarteret Koko i centrala Bobo-Dioulasso avslutas NAFA:s valmöte med dans.

En väljare i Dafinso lägger sin röst i den genomskinliga valurnan.

Foton: Sten Hagberg

MPP kampanjar i Koko (Bobo-Dioulasso). Här syns kandidaten Abdoul Kader Traoré, son till fotbollslandslagets legendariske förbundskapten Saboteur, kampanja för MPP

militärkupp i september 2015. Under några blodiga dagar utövade RSP ett synnerligen brutalt och urskillningslöst militärt våld i kuppen som lyckligtvis knäcktes av ett massivt folkligt motstånd. Avgörande för utgången var det burkinska folkets motstånd som i sin tur fick den reguljära armén att ställa sig på folkets sida mot kuppmakarna.

PRESIDENT- OCH PARLAMENTSVAL

President- och parlamentsvalen kunde sedan genomföras med viss försening i november 2015. Roch March Christian Kaboré och hans MPP vann i dessa val som samstämmiga observatörer kallade exemplariska. Förhoppningen var därför stor att kommunalvalen i maj 2016 skulle kröna en burkinsk demokratisk framgångssaga. Riktigt så blev det dock inte.

Redan när valkampanjen officiellt öppnades två veckor innan valet den 22 maj stod det klart att regeringspartiet MPP med alla medel ville dominera den politiska debatten. En del tyckte att kommunalvalet egentligen kändes överflödigt då ”Roch och MPP” redan fått mandat att genomföra sitt program. Andra påpekade att det var viktigt att lokalvalen genomfördes och att partierna skulle bedriva kampanj utan att snegla på regeringspartiet.

JORDNÄRA FRÅGOR I KOMMUNALVALEN

Kommunalvalet är ett ”närhetens val”, vilket i praktiken innebär att de konkreta problem som människor möter i vardagen står i fokus. Samtidigt utnyttjade MPP sin maktställning, då partiets ställföreträdande ordförande tillika Nationalförsamlingens talman Salif Diallo trummade fram budskapet att en röst på oppositionen var bortkastad, eftersom president Kaborés politik nu skulle genomföras. Diallos agerande gav obehagliga associationer till auktoritär politik. Kommunalt självstyre är grundlagsskyddat i Burkina Faso.

Ett team med svenska och burkinska antropologer som jag ledde följde kommunalvalen på nära håll. Vi fältarbetade i kommunerna Bobo-Dioulasso, Dori, Pô, Sidéradougou och Yako för att bland annat undersöka hur burkinsk politisk på nationell nivå uttrycktes och tolkades lokalt. Vi satte sökljuset på gränssnittet mellan lokala utmaningar och förutsättningar och nationella processer. För i praktiken handlar de kommunalpolitiska frågorna om ytterst jordnära problem. Vård, skola, omsorg, är precis som i Sverige, frågor som berör. Eller annorlunda uttryckt: vilken vård får jag om jag blir sjuk? vilken utbildning får våra barn? vad finns för stöd och hjälp när katastrofer drabbar?

De gemensamma dragen ska emellertid inte förleda oss att tro att svenska och burkinska frågor egentligen är desamma. Kommunalpolitik i Burkina Faso drivs i första hand inte av skatteintäkt utan av politikers förmåga att få in pengar och investeringar och biståndsprojekt. Detta illustreras av det dilemma som innebär att även om status quo betyder att politikerna ingenting gjort betyder höjda skatter att de förmodligen inte kan bli omvalda. Det är inte den kommunala skatteintäkten som kan betala för en kommuns investeringar.

MORAL FRAMTRÄDANDE I VALKAMPANJEN

Åter till valkampanjen. Ett genomgående drag var att partisymboler som kepsar och T-shirts numera är förbjudna att bära. Valaffischerna var färre än tidigare. Även om MPP ansågs ha ett stort försteg kan man säga att det var mindre pengar i omlopp än tidigare då CDP delade ut pengar (*la distribution des feuilles*) i byar och stadsdelar, till inflytelserika personer och till föreningar. Men det delades ut pengar på valmöten, främst av MPP.

Dans på valmöte i Sabalibougou i Bobo-Dioulassos marginalområden. Foto: Sten Hagberg

Samtliga partier skulle, menar jag, ha gjort detsamma om de hade haft möjlighet. I själva verket har fördelningen av pengar och andra gåvor blivit en viktig del i valkampanjerna. För väljarna är det ett sätt att få lite inkomster. För politikerna är det ett sätt att försäkra sig om väljarnas röst. I båda fallen karakteriseras relationen av misstro. Väljarna litar inte på politikernas löften om att bygga vårdcentraler och skolor, men vill gärna ha något konkret nu direkt (pengar, gåvor). Politikerna å sin sida litar inte på att väljarna i slutändan kommer att rösta på dem. De appellerar därför till väljarnas moraliska åtagande att rösta på dem. Vid flera valmöten som jag bevistade var moralen viktig: ”Vi har inte kommit hit för att tala ’politikerspråk’ utan för att be om er röst så att vi tillsammans kan bygga vår kommun”.

NYA LOKALPARTIER OCH OMBILDNINGAR EFTER GAMLA REGIMEN

Framväxten av lokalpartier och i vissa fall helt nya partier är ett intressant fenomen. Men först några förtydliganden om det nuvarande politiska landskapet i Burkina Faso. Det nuvarande regeringspartiet MPP samarbetar också med partier som ingick i oppositionen fram till Compaorés fall (UNIR/PS, PAREN och PDS/Metba), medan oppositionen utgörs av UPC och det gamla maktpartiet CDP samt de nya partierna NTD och NAFA. I själva verket är flera partier sprungna ur den gamla makten (MPP, CDP, NAFA och NTD) medan den tidigare oppositionen nu delvis är vid makten (UNIR/PS och PDS/Metba). Tidigare ministern Vincent Dabilgou leder NTD som bildades 2015 och f.d. utrikesminister den fängslade generalen Djibrill Bassolé är frontfigur för NAFA. Bassolé står anklagad att ha medverkat i september-kuppen, vilket i praktiken gjort NAFA till ett ledarlöst parti. Ändå var partiet relativt starkt i några av de kommuner som jag själv följde under valkampanjen. Gemensamt för dessa partier är att de är sprungna ur makten, samtidigt som de vill framstå som ett alternativ. NAFA fick en hel del inflytande i flera kommuner och vann borgmästarposten i Péni i koalition med UPC. Och NTD gjorde ett bra val i Banfora.

I Bobo-Dioulasso ställde ett helt nytt parti (PPRD) upp med budskapet att överta ledningen för kommunen, eftersom tidigare kommunledningen misskött sig. Partiet var aktivt under valkampanjen och dess affischer fanns uppsatta över hela stan. I slutändan fick PPRD endast ett mandat i Bobo.

NY GENERATION OCH NYA DRAG I BURKINSK POLITIK

Den stora vinnaren i kommunalvalet var ändå MPP, som vann 11 208 mandat i 363 kommuner, följt av UPC som vann 3094 mandat i 289 kommuner och av CDP som vann 2145 mandat i 241 kommuner. Valdeltagandet var lågt. Av 5,5 miljoner inskrivna röstade 2,7 miljoner, dvs. knappt 49%.

Sammanfattningsvis kan man ändå säga att kommunalvalen – trots ett lågt valdeltagande och en del tveksamma uttalanden – innebar ett maktskifte och den definitiva avslutningen av Övergångsstyret. För även om det finns en påtaglig kontinuitet bland lokalpolitikerna har den burkinska revolutionen förändrat det politiska landskapet. Och kanske ännu viktigare är att det finns en del nya drag i burkinsk politisk kultur. För det första har den redan tidigare kritiska diskussionen och debatten fått vind i seglen och lett till ett öppet ifrågasättande av makthavare även inom partierna. Det går inte längre att ”lägga locket på” inom ett parti som MPP. För det andra är det en ny generation politiker som nu tagit plats i kommunledningar landet runt. Trots att en del menar att MPP är ”CDP-bis” (ungefär en falang inom CDP) har det verkligen skett en föryngring. Några tydliga exempel på generationsskiftet är att Ouagas borgmästare Armand Roland Pierre Béouindé respektive Bobos borgmästare Bourahima Sanou främst gjort sina politiska karriärer inom MPP. För det tredje är den kommande mandatperioden avgörande då MPP måste börja infria förväntningar om ekonomisk och politisk förändring som kommer flertalet till del.

PARTIBETECKNINGAR

CDP: Congrès pour la démocratie et le progrès
MPP: Mouvement du peuple pour le progrès
NAFA: Nouvelle alliance du Faso
NTD: Nouveau temps pour la démocratie
PAREN: Parti pour la renaissance
PDS/Metba: Parti pour la démocratie et le socialisme/Parti des bâtisseurs
PPRD: Parti pour le rassemblement et la démocratie
UNIR/PS: Union pour la renaissance/Parti sankariste
UPC: Union pour le progrès et le changement

Sten Hagberg är professor i kulturantropologi vid Uppsala universitet och honorärkonsul för Burkina Faso i Sverige.

Foto: Karin Borovic

Obligatorisk registrering för att få röstkort, i Banfora i sydvästra Burkina - ökad tillgänglighet skapas i byarna med stöd av Sverige.

KVINNOR

FÖRÄNDRINGSAKTÖRER FÖR DEMOKRATI MED SVENSKT STÖD I BURKINA

Det var kvinnorna som inledde folkresningen 2014. Upproret riktades mot den dåvarande presidenten Blaise Compaorés försök att styra Burkina på livstid. Symboliskt höjde de sina spatlar mot skyn och marscherade över Ouagadougous gator den 27 oktober, en folkresning som kulminerade i massiva protester den 30 oktober 2014. Detta i ett land som har plats 131 av 149 länder på FNs index för jämställdhet.

Det finns en inbyggd strukturell ojämlikhet genom att könsrollerna i Burkina Faso i hög grad styrs av gamla seder och traditioner. Diskriminering mot kvinnor och barn är utbrett i termer av ojämlika ekonomiska förutsättningar, könsstympning, barngiftermål och tvångsäktenskap. Anklagelser om häxeri riktade mot kvinnor med social utfrysning till följd är också vanligt förekommande. Kvinnors deltagande och inflytande i Burkina Faso i stort är mycket begränsade. Att kvinnorna inledde protesterna som ledde till en odemokratisk regims fall 2014 är i detta sammanhang storartat.

Sverige bidrar till ökad jämställdhet i Burkina genom stöd till landets planer för jämställdhet och mänskliga rättigheter, insatser mot könsbaserat våld, statistik fördelat på kön för planering och uppföljning av kvinnors och mäns levnadsvillkor, en jämställdhetsfond för civila samhällsorganisationer och kvinnligt företagande, regionala centra som skyddar kvinnor som blivit anklagade för häxeri i sina hembyar, yrkesutbildningar för flickor, samt stöd till kvinnors politiska representation och deltagande vid politiska val.

ID-HANDLINGAR ETT MÅSTE FÖR RÖSTKORT

I Burkina Faso är det obligatoriskt att registrera sig för att få det röstkort som ger rätt att delta i politiska val i det distrikt man tillhör. En viktig komponent i svenskt stöd till politiska val i Burkina är att öka tillgängligheten i byarna till de stationer där registrering genomförs inför politiska val, något som framförallt gynnat det kvinnliga politiska deltagandet. Sveriges samarbetspart Diakonia har ett stort engagemang för att få kvinnor att registrera sig och rösta.

Sverige har genom ett samarbete med civila samhällsorganisationen National Democratic Institute (NDI) sedan 2012 bidragit till att över 20 000 kvinnor fått tillgång till id-handlingar vilket möjliggjort för dem att få sina röstkort för att

kunna delta vid val. Sveriges samarbete med Burkinas jämställdhetsministerium, NDI och Diakonia har även bidragit till en lag för könskvotering som beslutades 2009. Lagen innebär att alla politiska partier måste presentera minst 30 % av det ena eller det andra könet vid politiska val.

HÖGT KVINNLIGT VALDELTAGANDE MEN FÄRRE VALDA KVINNOR

Sedan den förre presidenten Blaise Compaoré avsattes och lämnade landet, efter 27 år vid makten, i samband med folkresningen 2014 var förväntningarna stora att valen 2015 skulle vara mer fria och erbjuda fler alternativ än tidigare val. Valet 2015 präglades dessutom av ett högre kvinnligt deltagande än tidigare. Den kvinnliga representationen på vallängderna uppgick till 47 %.

Valen 2015 i Burkina har av många oberoende experter bedömts som fria och rättvisa. Bland kandidaterna som ställde upp i valet var 30 % kvinnor. Dock var resultatet i termer av andelen kvinnliga valda kandidater nedslående. Endast 9,4 % av de nyvalda kvinnliga kandidaterna är kvinnor. I övergångsparlamentet 2015 var 15 % kvinnor. Som en jämförelse, efter valet 2012 uppgick andelen kvinnliga ledamöter i parlamentet till omkring 19 %, vilket kan jämföras med siffran 15 % för föregående val, och 5,6 % under 1990-talet. Vid parlamentsvalet 2012 respekterades könskvoteringen av 48 % av de politiska partierna, jämfört med hela 80 % för lokalvalen 2012.

Samtal med samarbetspartners visar att en viktig faktor bakom trenden är de patriarkala strukturer som fortfarande är påtagliga inom det civila samhället, vars inflytande ökade under den politiska reformprocessen 2014-2015. Vissa politiska partier som senaste åren ökat antalet kvinnliga kandidater (bland dem det f.d. majoritetspartiet CDP) upplevde dessutom en tillbakagång i valet 2015. Samtidigt som valen 2015 var de mest fria och pluralistiska någonsin i Burkinas historia, deltog ett stort antal partier och politiska rörelser som saknade erfarna kvinnliga kandidater. En färsk analys genomförd av NDI med stöd av Sverige (CFBF & NDI 2016, *Analyse genre des élections législatives du 29 novembre 2015*) visar också att en viktig bidragande orsak var att kvinnliga kandidater placerats långt ned på vallistorna.

SAMTIDIGT SOM VALEN 2015 VAR DE MEST FRIA OCH PLURALISTISKA NÅGONSIN I BURKINAS HISTORIA, DELTOG ETT STORT ANTAL PARTIER OCH POLITISKA RÖRELSER SOM SAKNADE ERFARNA KVINNLIGA KANDIDATER.

Foto: Karin Borovic

I brist på lokaler sker registreringen i skuggan av ett träd, och elförsörjningen garanteras genom användning av solceller, i en by i Banfora.

SVENSKT STÖD TILL FRIA VAL

Nätverket ”Burkinas kvinnliga råd”, CFBF (*Conseil des femmes du Burkina*), är en viktig samarbetspart för Sverige och samlar ett 50-tal kvinnorörelser. Inför valet 2015 bidrog CFBF till en reviderad version av genderkvoteringslagen som skulle medföra krav på mer jämlik placering av kvinnliga kandidater på vallistorna. Detta valförslag röstades tyvärr aldrig igenom av det dåvarande övergångsparlamentet. Inte heller godkändes den överklagan som inlämnades av kvinnonätverket mot att alla partier ej respekterade genderkvoteringslagen, eftersom den inlämnats av en förening och inte av en enskild juridisk person.

Sverige har gett ett betydande stöd till de nationella valen 2015 samt lokalvalen 2016 i Burkina. Sammanlagt uppgår Sveriges bilaterala stöd till valen 2015-2016 till totalt 50 miljoner kr, varav 40 miljoner kanaliseras via FN-organet UNDP och 10 miljoner via det civila samhället, genom Diakonia och NDI. Ytterligare uppgår det EU-gemensamma valstödet via EU-delegationens bidrag till valkommissionen CENI till cirka 41 miljoner kr, via organisationen ECES (*European Center for Electoral Support*).

Det svenska valstödet genom FN-systemet syftar till att stärka institutioner i att administrera fria och rättvisa val. Bland annat

Foto: Karin Borovic

Kvinnlig valobservatör vid Diakonias ”situation room”.

Artikelns författare Karin Borovic på internationella kvinnodagen i Burkina 2015.

har FN med svenskt stöd producerat lokalt anpassade manualer, enligt internationell standard för fria, transparenta och rättvisa val, som distribueras till alla landets vallokaler. Ytterligare har man finansierat nationella och internationella val-experter vid valadministrationerna i alla Burkina Fasos regioner. Via detta FN-stöd har Sverige inkluderat särskilda jämställdhetskomponenter. Detta inkluderar utbildningar med valobservatörer, varav en tredjedel kvinnor, i förebyggande och hantering av konflikter i valsammanhang. Insatsen är således ett bidrag till FNs resolution 1325 som avser att öka kvinnors delaktighet och bidrag i förebyggande och hantering av konflikter.

CIVILSAMHÄLLET EN NYCKEL TILL JÄMSTÄLLDHET

Sveriges stöd till NDI har bland annat möjliggjort politiska partiers deltagande i valbevakningen, kvinnors stärkta rättigheter och inflytande, samt utbildning av 600 kvinnliga kandidater. Ytterligare har Sverige bidragit till det civila samhällets oberoende valbevakning, under ledning av Diakonia och i form av ett s.k. ”situation room”. Samma modell har framgångsrikt genomförts i andra länder i regionen, bl. a i Senegal. Modellen bygger på att ett nätverk av civila samhällsorganisationer är aktivt i alla valdistrikt och rapporterar till en central funktion, ett s.k. ”situation room”, som kommunicerar direkt med landets centrala valkommission samt media. Andelen kvinnliga valobservatörer inom programmet var omfattande.

Civila samhällets valbevakning omfattade även en oberoende analys och sammanställning av valresultaten. Detta bidrog starkt till att bekräfta valprocessens samt de offentliga valresultatens legitimitet och trovärdighet. Återigen gav civila samhället ett viktigt bidrag till transparens och en dialog med befolkningen med en stabiliserande effekt i Burkina Faso.

Kvinnornas bidrag till demokratiseringsprocessen som tog fart 2014 i Burkina har varit betydande. Samtidigt är det tydligt att en fortsatt ojämlik tillgång till samhällsresurser samt traditionella handlingsmönster utgör hinder för kvinnornas bidrag till utveckling i Burkina. Burkina Faso har ratificerat flertalet internationella deklarationer om kvinnors och mäns lika politiska, sociala, kulturella och ekonomiska rättigheter. Med utgångspunkt i dessa internationella åtaganden driver Sverige jämställdhet som en prioritet inom biståndet. I Burkina Faso ökar Sverige sin ambition att främja jämställdhet inom alla samarbetsområden. Exempelvis kommer Sverige under perioden 2016-2018 att tillföra 25 miljoner kr till en genderfond. Av detta svenska stöd kommer cirka 20% att gå till civila samhällsorganisationer som verkar för flickors tillgång till utbildning, mot könsbaserat våld samt för kvinnors politiska deltagande och inflytande. Resterande 80% syftar till att stärka kvinnors ekonomiska rättigheter. Detta genom att förbättra förutsättningarna för kvinnliga företagare inom privata sektorn. Jämställdhet är ett mål i termer av mänskliga rättigheter. Det är också ett viktigt medel för att uppnå en fredlig, hållbar och ekonomisk utveckling. I alla länder.

TEXT OCH FOTO: Karin Borovic, handläggare vid Sveriges ambassad i Ouagadougou

Datorutbildning till alla barnen.

Klätterställning av gamla bildäck.

”EN VERKLIG REVOLUTION”

En ny agenda skapas i byn Nakamtenga. En process pågår bland bybor för att identifiera hur invånarna själva kan förändra sin livsstil och sin by. Ett sätt är att diskutera föräldraskap i pappagrupper, berättar Lennart Karlsson från Yennenga Progress.

Det har nyligen varit kommunalval i Burkina Faso. Äntligen. Det var ju tänkt att det skulle hållas i januari, men på grund av höstens turbulens så höll inte den tidplanen. Valkampanjen pågick under flera veckors tid, men konstigt nog, märkte vi inte någonting av denna. Vi såg inte en enda affisch i Ziniaré. På en blygsam plats hos oss i Nakamtenga satt en liten A4 affisch med uppmaning att rösta på CDP. Det var allt. Enligt valmyndigheterna har köerna för valregistrering inte varit långa.

COMPAORÉS HEMKOMMUN

Vår kommun är ju förre presidenten Blaise Compaorés hemkommun och därför ett starkt CDP-fäste – inte på grund av hans politik men mer på grund av att man gärna röstar på traktens starke man. Trots att han under sina 27 år vid makten inte gjort någonting för kommunens utveckling, och trots att han så nesligt smet ut bakvägen då det brände till, så röstar man troget på CDP. Vad ska man annars rösta på? Eftersom valet för de flesta, inte handlar om att välja den ena eller andra politiska inriktningen, så har man inget alternativ. Detta visar tydligt på att det är långt kvar till något som liknar det vi i Sverige, i vårt samhälle, kallar demokrati – alltså att göra ett medvetet val mellan olika ideologiska värderingar och uppfattningar om samhällsbygge.

Grundskolebarnen äter lunch.

MEDBORGARGARDEN TAR RÄTTEN I EGNA HÄNDER

De senaste åren av politisk turbulens, då politikerna har varit mer fokuserade på sin egen överlevnad, än folkets, så har det skapats ett slags lokal anarki. Myndigheterna har inte haft tid eller intresse att fortsätta bygga välfärd och säkerhet ute i landet. Detta har gjort att byarna har börjat ta rätten i sina egna händer. Man har skapat ett slags medborgargarden, Koglweogo, som agerar då inte polis och gendarmeriet har möjlighet att upprätthålla säkerheten.

Dessa garden är välorganiserade – tack var mobiltelefonin. Om en stöld upptäcks så ringer man runt enligt ett förutbestämt mönster och på nolltid har man skapat en ring runt det område där stölden har skett. Tjuvarna har små chanser att ta sig igenom. När de fångas in så blir de rejält misshandlade, ibland till döds. Om de överlever får de böta ett belopp som är mycket kännbart. Har de tagit en höna så kostar det 25 000 Cfa, ett får eller en get kostar 100 000 Cfa och ett nötkreatur kostar 300 000 Cfa. Det är ytterst farligt för ett samhälle då sådana utomjuridiska grupperingar tar rätten i egna händer. Om polisen fängslar någon som misshandlat en tjuv så blir det omedelbart upplopp, vägarna spärras av och arrestlokalen stormas. Ilskan är lätt att förstå men metoderna att skapa egen rättvisa är inte acceptabel. Motstånd är bra om det hanteras på ett omdömesgillt sätt.

”MYNDIGHETERNA HAR INTE HAFT TID ELLER INTRESSE ATT FORTSÄTTA BYGGA VÄLFÄRD OCH SÄKERHET UTE I LANDET. DETTA HAR GJORT ATT BYARNA HAR BÖRJAT TA RÄTTEN I SINA EGNA HÄNDER. MAN HAR SKAPAT ETT SLAGS MEDBORGARGARDEN, KOGLWEOGO, SOM AGERAR DÅ INTE POLIS OCH GENDARMERIET HAR MÖJLIGHET ATT UPPRÄTTHÅLLA SÄKERHETEN.”

Det finns ett starkt missnöje hos befolkningen just nu. Priserna på de nödvändigaste matvarorna har stigit i höjden och i vissa fall fördubblats. I Ouagadougou är det stora störningar i eldistributionen och vattenförsörjning. En partigrupp hotade med att bojkotta kommunalvalet för att demonstrera sitt missnöje med sakernas tillstånd. Man tycker inte att den nye presidenten har levererat det han lovat. Krutdurken kan lätt explodera.

DISKUSSIONER OM ETT GOTT SAMHÄLLE

I Yennenga Progress bygemenskap i Nakamtenga görs också motstånd. Men detta motstånd är riktat mot de företeelser i lokalsamhällets kultur och traditioner som bromsar en sund och hållbar utveckling. Vi hade under våren ett par veckor av reflektion då vi diskuterat frågor som är grundläggande när det gäller att bygga ett gott samhälle för alla. Ledarna i de olika verksamheterna, ett 30-tal, träffades för att i olika grupperingar diskutera sådana frågor. Vilken infrastruktur behövs för att tillfredsställa grundläggande behov i byn? Vilka normer, värderingar och tänkesätt bromsar utvecklingen? Vilka kvaliteter behöver vi lyfta fram hos var och en för att vi tillsammans ska övervinna begränsande normer och i samförstånd kunna bygga den goda byn? Hur ska vi organisera verksamheten så att så många som möjligt ska omfattas av förändringsarbetet? Det har varit fantastiskt att ta del i denna process, som långt ifrån är färdig, men som är en förutsättning för att skapa det hållbara samhället.

På Yennenga Progress/BFs årsmöte i början på maj så redovisades resultateten av de olika reflektionerna. Vad gäller infrastrukturen kunde konstateras att vi i byn redan har i stort sett allt som listades. Vi har förskola och grundskola, vi har olika

Samtal om byutveckling.

Matlagning i restaurangskolan.

”HUR SKA VI ORGANISERA VERKSAMHETEN SÅ ATT SÅ MÅNGA SOM MÖJLIGT SKA OMFATTAS AV FÖRÄNDRINGSARBETET? DET HAR VARIT FANTASTISKT ATT TA DEL I DENNA PROCESS, SOM LÅNGT IFRÅN ÄR FÄRDIG, MEN SOM ÄR EN FÖRUTSÄTTNING FÖR ATT SKAPA DET HÅLLBARA SAMHÄLLET.”

former av utbildningar som ger möjlighet till inkomster, som t.ex. restaurang, klädsömnad, svets, snickeri, markstenstillverkning och bygg. Dessa aktiviteter ska nu omvandlas till småföretag som dels ger de som arbetar i respektive verksamhet en bra inkomst, men också ger ett lokalt bidrag till övrig verksamhet i byn (såsom skolorna, insatser inom hygien och sanitet, förnyelsebar energi och trädplantering). Vi har på centret en fungerande vatten- och elförsörjning som dock behöver byggas ut för att man ute i byns olika kvarter också ska ha permanent tillgång till vatten och el som är nödvändiga förutsättningar för att kunna bygga utveckling.

VAD BEHÖVS FÖR ATT FÖRÄNDRA?

Vad gäller hinder som bromsar utvecklingen fastställdes att de viktigaste hindren är en bristande byorganisation, en brist på respekt för kompetens, kunskap och erfarenhet, avundsjuka, brist på tro på sig själv, brister i utbildning och djup okunskap.

För att åstadkomma den förändring som ska ge till resultat ”Den Goda Byn”, behövs ansvarstagande och initiativkraft. Det behövs ett positivt och funktionellt ledarskap och en vision för vad vi tillsammans vill åstadkomma. Det behövs ömsesidig

Man i arbete - vård till barnet.

Instruktioner i snickarverkstaden.

respekt, goda relationer i familjerna och en bättre fungerande kommunikation människor emellan. Dessutom stöd och uppmuntran till ungdomarnas medverkan och engagemang i gemensamma framtidsfrågor. Resultatet av samtalen visar på ett tydligt engagemang och välgrundad insikt om vad som behöver göras.

SAMTAL OM PAPPAROLL OCH RELATIONSFRÅGOR

I april genomförde Yennenga Progress en kurs för pappagruppsledare med Nils Pettersson från Tyresö, en av de många resurspersoner som finns i Yennenga Progress resursbank. Nils som arbetat länge med den typen av verksamhet i Sverige och i andra länder, arbetade i 10 dagar med 15 unga pappor, alla från Nakamtenga, för att skapa insikt i pappornas roll för barnens fostran och välfärd, men också vikten av att ha en god relation till fru och övriga i familjen. Det var verkligen ett privilegium att få vara med och uppleva hur dessa pappor, hårt styrda av traditionella normer, villkor och roller, i gruppen vågade berätta om hur de egentligen ville att familjeliv och kontakten med barnen skulle fungera.

Eftersom relationsfrågor inte är något som man pratar om män i mellan, trodde vi att det skulle bli svårt att få samtalen att flyta. Den farhågan kom helt på skam. De unga papporna var helt med på noterna och började på en gång praktisera de nya insikterna. Efter de 10 dagarna hade flera av deltagarna bestämt att försöka forma egna grupper för att diskutera pappafrågorna. Grundskolans rektor blev först på plan och har redan startat en grupp med män i det område han bor. Alla var överens om att Nils ska komma tillbaka och ytterligare fördjupa samtalet i dessa frågor som man aldrig tidigare hade pratat om med någon.

Det som händer i Nakamtenga är en verklig revolution. Att klara av att analysera vad det är i samhället som bromsar utveckling och framåtanda. Att våga göra motstånd mot begränsande normer. Att våga ta stegen mot de förändringar som är helt nödvändiga för att bli en dynamisk del i ett samhälle i förändring. Det är ett positivt motstånd som ger ett hopp för framtiden.

Yennenga Progress jobbar vidare med förändringsarbetet i Nakamtenga för att skapa vad vi kallar den Goda Byn, ett koncept, som ska bli en modell även för de andra 8000 byarna i Burkina Faso. Utvecklingen mot ett nytt samhälle med värdiga livsbetingelser för alla, måste växa nerifrån och grunda sig på invånarnas egen, ofta slumrande och ignorerade potential.

”DET VAR VERKLIGEN ETT PRIVILEGIUM ATT FÅ VARA MED OCH UPPLEVA HUR DESSA PAPPOR, HÅRT STYRDA AV TRADITIONELLA NORMER, VILLKOR OCH ROLLER, I GRUPPEN VÅGADE BERÄTTA OM HUR DE EGENTLIGEN VILLE ATT FAMILJELIV OCH KONTAKTEN MED BARNEN SKULLE FUNGERA.”

Ibrahim har fått en ny syn på sitt faderskap.

DEN GODA BYN

Ett koncept som handlar om att bygga ”ett välfärdssamhälle i mikroformat”. Yennenga Progress vision är att tillsammans med befolkningen i byn Nakamtenga, bygga ett samhälle som har de grundläggande förutsättningar som behövs för att tillgodose invånarnas alla basbehov. Det arbetet har nu pågått några år och nu kan vi se detta samhälle växa fram. Det är fortfarande in bit kvar till målet men vi ser att drömmen kan bli verklighet. Den är inte en utopi. Då teorierna vi trevande formulerat, blivit verklighet, och då det vi haft på känn, plötsligt formulerat sig själva – som ”Välfärdssamhället i mikroformat” och konceptet ”Den goda byn”, som utvecklats av oss alla gemensamt – då har vi kommit en bit på väg. Då kan vi med tillförsikt arbeta vidare.

Lennart Karlsson
Ordförande Yennenga Progress BF
Nakamtenga

Agnes hos sin mamma i Ouagadougou

Agnes med en väns barn

”MIN KÄNSLA VAR ATT FOLK BÖRJADE KÄNNA HOPP”

Agnes Ilboudou, ordförande i Assambus, brukar resa till Ouagadougou och hälsa på sin familj vartannat år. Men den här gången blev vistelsen annorlunda.

– Jag var i Burkina i vintras, i två månader. Då var det ett och ett halvt år sedan förra gången jag var där. Jag är från Ouagadougou och bor alltid där hos min mamma när jag åker tillbaka. När jag kom tillbaks den här gången var min känsla att folk började känna hopp. Hopp för att makten har ändrats. Det har hänt så mycket, kampen, revolutionen och så flydde Blaise. Men detta hade jag ju bara hört om från media och av min familj. Men folk har varit så trötta! Det fanns inget hopp! De tänkte ”nu!”: Nu måste det ske. Även mammor, farmödrar och farfäder gick ju ut på gatorna.

Dessutom skedde terrorattacken i januari. Det var både jobbigt och obehagligt. Det var väldigt oroliga känslor! Man visste inte vad det var som hände. Man såg folk åka snabbt iväg från centrum och såg folk som lämnade stan. Några trodde att Compaoré hade skickat rebeller.

Hur ser du på framtiden i Burkina?

– Det kommer att bli bättre när det gäller mänskliga rättigheter. Jag tror på presidenten som vi har valt och jag tror att han kommer att kämpa. Han har mycket erfarenhet vad gäller bl.a. bankväsende och ekonomi och kommer från en intellektuell familj. Jag tror inte att han kommer att stoppa pengar i fickan som de andra.

Det som har hänt är positivt. Folk förstår mer nu, de kommer inte att låta sig behandlas på felaktiga sätt. Förut var man rädd att man skulle förlora jobbet eller mista sitt liv – journalister har ju till exempel blivit dödade! Men efter att folket beslutade sig för att gemensamt göra revolution är de så mycket mer modiga. De kommer att kräva rättvisa. Nu är det lugnt i Burkina Faso. Ibland brukar jag läsa på Facebook om vad som händer – därför att folk skriver direkt om något kritiskt har hänt. Människor har ögonen på regeringen.

Det finns förstås mycket blandad frustration i landet. Många var engagerade i revolutionen – men vissa vill fortfarande ha Blaise tillbaka. Många människor bär också på en stor frustration efter många år, då de missgynnats för att de inte har haft de rätta kontakterna. Jag vill uppmana presidenten att lyssna på de unga studenterna och hoppas att han kommer att arbeta för att skapa fler jobb och förbättra utbildningssituationen för barn och unga. Det har varit alltför mycket strejker på universiteten de senaste åren. Likaså vill jag uppmana presidenten att arbeta för en bättre och mer jämlik sjukvård.

Vad ser du fram emot för Assambus kommande 30 år?

– Jag har hopp om att fler unga ska vara med i Assambus. Många unga människor har fina idéer och jag hoppas på mer engagemang för att arrangera kulturdagar och andra möten med olika människor i samhället.

Jag önskar också att vi ska samarbeta lite mer med andra organisationer i Sverige. Att Assambus ska vara ett stöd för att underlätta med regeringarna i både Sverige och Burkina, att vi kan samarbeta mer kring handel och kultur.

KAROLINA JEPPSON
Frilansjournalist och redaktör för BurkinaKontakt

TANKAR OM FRAMTIDEN
– HAMIDOU OCH ISMAEL BILGO

Hamidou Bilgo är 53 år och tillsammans med sin fru, förälder till 7 barn. Han arbetar som nattvakt och städare på en stor restaurang i Ouaga 2000, en ny fin stadsdel i Ouagadougou. Han lade sin röst på Roch Mark Christian Kaboré i presidentvalet.

– Jag hoppas att korruptionen ska försvinna. Men jag är lite tveksam eftersom Kaboré trots allt var nära lierad med Blaise Compaoré, ända till strax innan Compaoré fick avgå.

Ismael Bilgo är 25 år, och äldste son till Hamidou.

– Vad gäller framtiden för Burkina med den nya regeringen, kan vi bara säga att det är en positiv förändring. Även om Mark Roch Kaboré var lierad med Blaise Compaoré, är det en fördel att han känner väl till orsakerna till folkets protester och de konsekvenser som följde av det gamla systemet. Han vågar nog inte göra samma snedsteg som sin företrädare. Men för att Burkina Faso ska få ett trovärdigt styre, måste varje medborgare bidra på ett eller annat sätt.

Text och foto: Ingrid Seeger

FÖRELÄSNING PÅ IDEA

Den västafrikanska handels- och kulturkammaren (SWACC) bjöd den 7 mars 2016 in till en föreläsning på IDEA (*International Institute for Democracy and Electoral Assistance*) i Stockholm. Professor Sten Hagberg föreläste om den politiska utvecklingen efter revolutionen år 2014 och vad folkligt motstånd betyder för demokratin och framtiden i Burkina. Efter föreläsningen berättade Martine Eliane Ouédraogo, chargé d'affaires för Burkina Fasos ambassad i Köpenhamn, kort om de processer som landet går igenom och framåtblickar för den nya regeringen. Föreläsningen var välbesökt och gästades av allehanda intresserade av samarbete med Burkina Faso: ambassadtjänstemän, konsuler och representanter från näringslivet.

Text Karolina Jeppson

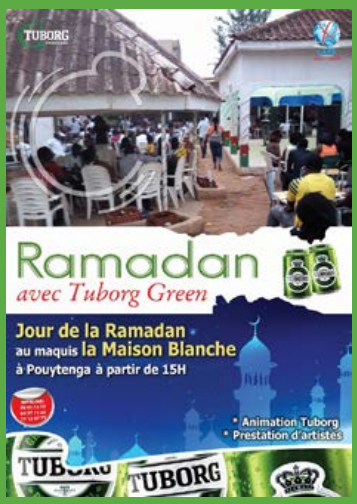

TUBORG I BURKINA FASO

Under våren 2016 lanserades en ny öl i Burkina Faso: Tuborg Green. Det är företaget Laye Import – Export som i februari påbörjade försäljning av Tuborg Green från danska Carlsberg i Burkina Faso. Försäljningen går utmärkt, enligt Olivier Zongo, vd för Laye Import – Export. Tuborg Green har under året arrangerat och sponsrat flera olika events runt om i Burkina Faso som blivit välbesökta, såsom *Week-end du porc*. Olivier Zongo bor i Köpenhamn och Ouagadougou.

HALLÅ DÄR... LILIANE SOME!

Liliane Some har bott i Sverige sedan år 2004. Hon har bott den största delen av tiden i Göteborg, där hon bland annat grundade Faso Kamba – en förening för burkinier på västkusten. År 2014 flyttade Liliane från Göteborg till Malmö och sedan ett halvår bor hon i Köpenhamn tillsammans med sin man Olivier Zongo.

Vad arbetar du med just nu? – Jag är processingenjör och arbetar som konsult åt det franska företaget Altran. Just nu är jag på Tetra Pak i Lund och jobbar med anläggningar av olika typer av matproduktion. Nu håller jag på att bygga en processanläggning till ett företag i Egypten, samtidigt som jag arbetar med en anläggning till Brasilien och en till Thailand. Nyligen har jag samarbetat med anläggningar för mejeriprodukter i Nigeria och Burma.

Det låter stressigt? – Just nu är det stressigt, men det är väldigt kul när det är lugnare. Anläggningarna byggs i Lund och skickas sedan med båt till de olika länderna för att testas.

Vad fastnade du för med det här arbetet? – Det är kul att det är så internationellt. Det bästa är att man bygger anläggningarna i ett tredimensionellt program i datorn och utifrån det ser jag sedan hur det riktiga resultatet blir på plats i fabriken. Det är roligt att planera och bygga saker som ska användas konkret i andra länder. De ringde mig från Kockums och ville att jag skulle bygga rörlösningar på ubåtar, men jag tackade nej. Jag trivs bra på Tetra Pak.

Hur ser framtiden ut? När reser du till Burkina nästa gång? – Jag reser i december för att gifta mig med Olivier i katolska kyrkan i Ouagadougou. Vi träffades på en tillställning på burkinska ambassaden i Köpenhamn för två år sedan. Olivier är i Burkina mer än i Köpenhamn och på sikt planerar vi att flytta hem till Ouagadougou.

Text Karolina Jeppson

ASSAMBUSPROFIL FIRAR 75 ÅR

Roland och Margareta Göransson utanför villa Viking i Ouagadougou.

Roland Göransson är en välkänd Burkinavän och sedan många år engagerad i Assambus. Han lever ett aktivt liv tillsammans med sin fru Margareta. Nyligen firade han sin 75 årsdag. Var då? I Ouagadougou!

Stora gratulationer till dina 75 år! Hur firade du din födelsedag?
– Jag fyllde 75 år den 28 december 2015 och firade det med en heldag i Ouagadougou. Vi besökte släktingar och sjukhus och avslutade med födelsedagsmiddag på restaurang Abusean.

Hur kom det sig att du började engagera dig i frågor kring Burkina Faso och i Assambus?
– När jag 1989 var 49 år funderade jag på vad jag skulle göra med resten av mitt liv. Förutom familjen och arbetet blev det att ” stötta bra projekt i tredje världen”. Jag blev medlem i FUF, Föreningen för utvecklingsfrågor. En schweizisk författare, Pierre Pradervand, berättade om sina besök i fem afrikanska länder. Hans berättelse om Burkina Faso gick rakt till mitt hjärta. Sedan har det bara fortsatt. Tillsammans med Olle Wendt fick jag vara med att se till att Pierre Pradervands bok kom ut på svenska, ”När myror bär elefanter: De afrikanska böndernas tysta revolution – nya vägar mot självtillit och ansvar” (1990, reds. anmärkn.).

Du har betytt mycket för Assambus. Vad har Assambus betytt för dig?
– Jag blev medlem i Assambus och min hustru Margareta blev lika intresserad av Burkina Faso som jag. Tillsammans med 15 andra Assambus-medlemmar åkte vi 1995 på en 14 dagars resa i Burkina Faso. Tack vare Assambus var det möjligt att komma med på denna första resa där Daogo Zoungrana var vår reseledare. Vi har träffat många svenskar med intresse för Burkina och många burkinier och svenskar har blivit våra vänner för livet. Målet har blivit att ” stötta bra projekt i Burkina Faso”.

Text Karolina Jeppson

IN MEMORIAM TYRA SPÅNGBERG 1924-2015

Grundaren och ordföranden i Burkinas vänner i Göteborg Tyra Spångberg avled i april 2015 90 år gammal. Hon föddes 26 juli 1924 och dog den 14 april 2015. Tyra som bodde i Partille var textillärare och folkskollärare och tjänstgjorde också som ledare inom Vuxenskolan. Hon var aktiv i Folkpartiet men också i Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet. Tyra var med och grundade Burkina Fasos vänner i Göteborg på 1980-talet. Föreningen anordnade julmarknader och andra evenemang där pengarna gick till projekt i Burkina Faso. Tyra gjorde också en utställning om Burkina Faso till vilken många av oss bidrog med bilder. I samarbete med Burkinavänner i Borås ordnade Tyra och föreningen i Göteborg så att utrustning från Borås sjukhus, som inte skulle användas längre, kunde skickas till Burkina Faso med stöd av Sida. Projektet ledde bland annat till att Sourou Sanou-sjukhuset i Bobo-Dioulasso utrustades med två operationssalar för gynekologi. Tyra var eldsjäl i hjärtat med ett starkt engagemang. Hon kunde med en outtröttlig envishet övervinna alla möjliga byråkratiska och finansiella hinder. Vi minns henne med glädje och tacksamhet.

Sten Hagberg, honorärkonsul för Burkina Faso i Sverige

GLOBALA MEDIER
SÅG BARA ”VÄSTERLÄNDSKA MÅL”

I januari 2016 drabbades Burkina Faso av en terroristattack som bringade död och förödelse. Medan globala medier framställde attacken som ett angrepp på "västerländska mål" var det i själva verket ett angrepp på den burkinska demokratin och dess brokiga, livfulla bar- och restaurangliv.

MÅNGA DÖDADES I ATTACKEN

Det var fredagen den 15 januari vid halv åtta på kvällen som tungt beväpnade terrorister slog till mot restaurang Cappuccino och sedan mot hotell Splendid på Kwame N'krumah-avenyn i centrala Ouagadougou. Attacken drabbade också baren Taxi Brousse och intilliggande hotellet Yibi. Terroristerna sköt på allt och alla för att döda så många som möjligt. Trettio personer dog och ett sjuttiotal skadades under några dramatiska timmar innan burkinska elitsoldater med understöd av franska och amerikanska styrkor kunde slå ut terroristerna. Tre terrorister i tjugoårsåldern dödades. De dödade terroristerna hade nordafrikanskt utseende, eller kunde möjligen vara av tuareghärkomst. Tuaregerna är ett berberfolk som lever i Sahara öknen, bland annat i norra Mali, där islamister och jihadister verkar trots att det finns FN-trupp på plats.

OFFREN AV OLIKA NATIONALITETER

På en internetsajt tog al-Qaeda i islamiska Maghreb (AQIM) på sig terroristattacken, som alltså i första hand var ett slag mot bar- och restauranglivet. På uteställena längs avenyn brukar människor träffas för att äta en bit mat, kanske fira något eller ha ett jobbmöte. En ung burkinsk man som hade bjudit sin fästmö och hennes mamma på restaurang Cappucino överlevde men inte de båda kvinnorna. Bland offren fanns också en kanadensisk familj som tillfälligt var i Burkina Faso för att hjälpa till att bygga en skola för föräldralösa barn. Den fransk-marockanska fotografen Leila Alaoui var ett annat offer, liksom hennes chaufför Mahamadi Ouédraogo som kom till undsättning för att försöka rädda henne. Och 71-årige Pascal Kinda, framträdande medlem i Burkina Fasos Olympiska kommitté, dödades kallblodigt på restaurang Cappuccinos terrass där han hade ett affärsmöte. Fransk-ukrainske Gaëtan Santomenna, ägare till restaurangen, förlorade sin hustru, sin nioårige son, sin svägerska och sin svärmor.

Uppnsppade bilder från facebook

GLOBAL MEDIA MISSVISANDE FOKUS

I den globala mediestormen som följde hette det att ”västerlänningar attackerats” och att terroristerna angrep ”västerländska mål”. Och visst var det många utlänningar bland de döda. Men det var också minst åtta burkinier som dödades. Istället för att beskriva terroristattackens alla offer spreds bilden av en attack på ”västerlänningar”. Det tog flera dagar innan de burkinska offren överhuvudtaget uppmärksammas av internationella medier. Och då hade den globala mediestormen redan dragit vidare. Terroristattacken var en attack på utelivet, på bar- och restaurangkulturen – ”les maquis” – som burkinierna kallar det. Och den burkinska reaktionen var kraftfull. Inte nog med att terroristerna attackerat de egna medborgarna utan, menade många, de hade vågat angripa ”våra gäster”, dvs. utlänningar på besök i landet.

MOTSTÅNDSVILJA TROTSAR ANGREPP PÅ DEMOKRATIN

Attacken var också ett angrepp på den burkinska demokratin och dess nytillträdde president Kaboré, som i slutet av november valdes i mycket väl genomförda val. Attacken skedde bara två dagar efter att den nya regeringen utsetts. Dagarna efter dåden genomfördes manifestationer och minnesceremonier. Snart flödade sociala medier av maningar till samling och tröst, motstånd och försvar för demokrati och öppenhet. Regering och civilsamhälle uppmanade till nationell enhet och att inte stigmatisera människor som tillhör tuaregfolket utan att istället överlåta åt polisen och militären att jaga misstänkta terrorister. Den frimodiga, stolta burkinska motståndsviljan som under det senaste året utsatts för så många prövningar visade åter sin styrka. Folk publicerade massor av selfies från Ouagadougous uteserveringar med ett bestämt, uppfordrande budskap: ”*Je bois un cappuccino dans un Burkina splendide*”

[Jag dricker en cappuccino i ett fantastiskt Burkina].

Artikeln publicerades i Uppsala Nya Tidning, 160129

Sten Hagberg är professor i kulturantropologi vid Uppsala universitet och honorärkonsul för Burkina Faso i Sverige.

Från Nationaldagsfirandet den 11 december 2015 i Ouagadougou. Foto: Sten Hagberg

OMVÄLVANDE TID
SOM CHEF FÖR AMBASSADEN

Margareta Kristianson arbetade som Chargé d'Affaires på svenska ambassaden i Ouagadougou under en minst sagt omvälvande tid. Här är hennes berättelse från en historisk period i Burkina Faso.

Text Margareta Kristianson

Ouagadougou – ett namn som fascinerat mig sedan tidiga tonåren. Dit var jag på väg i september 2013 för att tillträda som Chargé d'Affaires och biståndschef med det utmanande uppdraget att fasa ut biståndet, uppmuntra personalen att söka nya jobb men ändå försöka motivera dem att stanna tills vidare (det fanns inte något beslut att stänga) och att bredda Sverige-bilden. Det kom att bli en guppig väg, med två allvarliga politiska kriser och stora omvälvningar på ett knappt år, vilket lyckligtvis var i riktning mot demokratiska val. När jag lämnade i oktober 2015 hade Burkina tagit ett stort steg mot demokrati genom ett folkligt uppror. Den svenska regeringen hade i slutet av 2014 beslutat att det bilaterala samarbetet skulle fortsätta och landet hade precis klarat sig igenom en misslyckad statskupp och stod inför president- och parlamentsval i november. Min efterträdare står nu också inför en utmaning men med mer positiva förtecken - nystart och utformning av det framtida bilaterala samarbetet!

ASSAMBUS-BF:s ordförande Korodjouma Ouattara, honorärkonsul Sten Hagberg och chargée d'affaires Margareta Kristianson, Hans Eriksson till höger besökte Balai Citoyen för att överlämna en gåva från ASSAMBUS medlemmar till offren för militärkuppen.

PROTESTERNA OCH COMPAORÉS FALL

När jag anlände dominerades inrikespolitiken av en diskussion för och emot en ändring av konstitutionen. Ändringen handlade om att tillåta sittande president sedan 27 år, Blaise Compaoré, att ställa upp ytterligare en mandatperiod i presidentval som skulle äga rum senare delen av 2015. I januari 2014 började det hetta till, då tre framstående personer i presidentens parti CDP lämnade under buller och bång och bildade ett nytt parti, MPP. Därefter följde månader av demonstrationer och motdemonstrationer med maktpartiet CDP mot den politiska oppositionen och civila samhällsorganisationer (CSO). I slutet av oktober 2014 nåddes något av en kulmen och händelserna följde slag i slag. Spänningen byggdes upp dag för dag och man fick en känsla av att luften vibrerade av energi.

Den 30 oktober då förslaget att ändra konstitutionen skulle behandlas i parlamentet, hade vi beslutat att ambassadpersonalen att arbeta hemifrån. Ambassaden låg nära parlamentet och det låg i luften att något kunde hända. Det gjorde det. Trots att polis och militär slagit en ring kring parlamentet stormades det av de protesterande massorna och byggnaden sattes i brand. Jag kunde hemifrån se tjocka moln av svart rök från parlamentet och bilar som stuckits i brand. Protesterna fortsatte och den 31 oktober tvingades president Blaise Compaoré bort från makten. Med hjälp av fransmännen lyckades han fly till Elfenbenskusten.

Efter 27 år med samma president hade landet fem statschefer på några dygn! Slutligen, efter överläggningar mellan armén och presidentens specialgarde, *Régiment de sécurité présidentielle* (RSP), var det andremannen i RSP överstelöjtnanten Isaac Zida som gick ut och sade att han tog över ansvaret – vilket välkomnades av bl.a. aktörer i aktivistörelsen *Le Balai Citoyen* (”Medborgarkvasten”). Dagen därpå gick befolkningen ut och sopade gatorna och på måndagen var de flesta tillbaka på arbetet – liksom vi på ambassaden. Emellertid rådde utegångsförbud under natten och flygplatsen var stängd till och från.

PLUNDRINGAR PÅ GATAN

Själv stack jag ut näsan genom porten och tittade ut på gatan samma dag, den 31 oktober, och noterade att trafiken på min normalt ganska stillsamma gata verkade ha ökat. Jag fick en lektion i hur man kan transportera såväl små som stora saker på cyklar, mopeder och motorcyklar. Dagen därpå bekräftades mina aningar varifrån allt kommit, då jag gav mig ut tillsammans med vårt vaktbolag (med anledning av ett konsulärt ärende) och kunde konstatera att

Martyrer efter kuppförsöket 2015. Foto Sten Hagberg.

ex-presidentens synnerligen illa omtyckte lillebror Françoís' hus – strategiskt beläget i andra änden av min gata - plundrats på allt och nu utgjorde utflyktsmålet No. 1 (vilket det gjorde i månader därefter), med hundratals som svärmade runt för att titta och fotografera.

Därefter vidtog intensiva förhandlingar mellan alla berörda - politiska partier, CSO, militären, religiösa och traditionella ledare, fackföreningar – hur en övergång till civil regering och fria val skulle organiseras. Det fanns ett starkt internationellt tryck att en civil regering skulle överta ledningen snarast möjligt – och den 23 november bildades en övergångsregering. På tre veckor hade man gått från en kaotisk situation och via tidvis svåra förhandlingar lyckats få en civil president, en övergångsregering och ett övergångsparlament på plats. Därmed kunde vi andas ut, den omedelbara krisen var över och vi var optimistiska om att övergångs-regeringen skulle kunna leda landet fram till valen i oktober 2015. Då uppstod nästa kris, denna gång med svenska förtecken. Regeringens budgetproposition, där det stod att Sverige skulle fortsätta det bilaterala samarbetet med Burkina Faso, gick inte igenom! Vad skulle ske nu?! Vi slängdes på nytt mellan hopp och förtvivlan, tills regleringsbrevet till Sida kom precis före jul: det bilaterala samarbetet med Burkina skulle fortsätta. Lugnande besked inför den stundande julhelgen!

SKOTTLOSSNING OCH STATSKUPP

Även om övergångsregering kommit på plats och valdatum fastställts, så rådde en viss osäkerhet. Premiärministern Zida visade sig inta en självständig ställning i förhållande till RSP och ansåg att styrkan borde upplösas, vilket ledde till tre allvarliga incidenter då RSP med vapen i hand gick in och avbröt regeringssammanträden vid årsskiftet och i februari 2015 och (med facit i hand) vad som troligast var ett kuppförsök i månadsskiftet juni-juli.

Den 15 september 2015 hade jag en lunch med företrädare för CSO, och det rådde en försiktig optimism om att allt skulle gå väl fram till valen den 11 oktober. Men den 16 september på eftermiddagen började det cirkulera rykten och på kvällen bekräftades det att presidenten, premiärministern och två ministrar tagits gisslan av RSP. Det rapporterades om skottlossning vid presidentpalatset i Ouaga 2000, dit stora grupper av protesterande dragit. Sporadiska skottsalvor hördes även i de områden vi bodde, men betydligt mindre än vid upproret oktober-november året innan. Vårt "husorgan" från upproret, den fria radion Omega, tystnade, liksom andra privata stationer. Påföljande morgon meddelade en talesman för *Conseil National de la Démocratie* (CND) i en utsändning från den nationella TV-stationen att CND – under ledning av generalen Gilbert Diendéré, som stått Compaoré nära och högt i rang inom RSP - tagit över makten, avsatt presidenten, premiärministern och övergångsregeringen. Undantagstillstånd proklamerades, flygplatsen stängdes och utegångsförbud infördes. Flygplatsen var därefter stängd och öppen av och till, men var på lördagen den 19 september tillräckligt öppen för att ambassadören Eva Emnéus och andra tillresta för ett gruvseminarium som skulle ha ägt rum i samarbete med Business Sweden på fredagen (som blev inställt p.g.a. statskupp…) och andra svenskar som fastnat kunde komma iväg.

Reaktionerna lät inte vänta på sig och det kom uttalanden och internationella påtryckningar från Afrikanska Unionen, FN och EU, liksom från enskilda länder – USA, Frankrike m.fl. och ett uttalande av Margot Wallström som vi twittrade vidare. ECOWAS skickade medlare och FN:s särskilde sändebud Ibn Chammas befann sig i landet. Politiska partier, CSO och fackföreningar manade till motstånd och generalstrejk. CSO-representanter, regeringsmedlemmar och talmannen sökte skydd och gick under jorden. Rapparen Smockey, förgrundsfigur i rörelsen *Le Balai Citoyen* fick sin studio totalförstörd, och RSP stoppade radiosändningar genom att slå sönder utrustning, bränna ned lokaler och journalisternas fortskaffningsmedel.

I december 2015 gavs namnet "Place de la Transition" till en rondell i utkanten av Ouagadougou.
Foto: Sten Hagberg

AMBASSADÖRSMÖTE MED PANIK

På söndagen den 20 september hade alla ambassadörer kallats till ett möte på hotell Laîco i stadsdelen Ouaga 2000, ett nyare område där såväl presidentpalats som RSP:s förläggning låg liksom vissa ambassader och residens. Vi samlades i cafeterian i lobbyn på hotell Laîco när det började det bli oroligt utanför hotellet, unga CSO-aktivister kom springande och skottlossning utbröt. Därefter hördes glasklirr och bord och stolar slogs omkull, då anhängare till förra majoritetspartiet CDP med RSP:s goda minne släppts in. Roch Marc Christian Kaboré, partiledare och presidentkandidat för MPP (och den som blev vald i slutet av november), angreps när han var på väg in och hans livvakt – som fått ta smällen – uttryckte sin ilska i mycket högt tonläge. Det uppstod förvirring och oro spred sig. Så småningom föstes vi iväg via trappor ned till hotellets kök och korridorer i de nedre regionerna för att sedan fösas in i hissar upp till 10:e våningen och ett konferensrum där vår briefing skulle hållas. Så snart folk kom in i konferensrummet utbröt ett frenetiskt telefonerande eller knappande på mobilerna. Det hade snabbt spridits rykten via sociala media om massiv skottlossning och att diplomatiska kåren tagits gisslan på hotellet, varför oroliga familjemedlemmar och medarbetare gjorde sitt bästa för att få kontakt. Jag svarade lugnande att vi inte var tagna gisslan och att allt var lugnt – och tillade i mitt stilla sinne ”tror jag”! Ur säkerhetssynpunkt kändes det inte riktigt optimalt att befinna sig på hotellets tionde våning just då…

Så småningom kom president Macky Sall som agerade på ECOWAS uppdrag och FN:s Ibn Chambas till konferensrummet och gav sin briefing, varefter vi i frihet kunde lämna hotellet och möttes av våra skärrade chaufförer, som upplevt det hela utifrån. Alla åkte hem för att skriva sina rapporter. Jag hann dock inte få iväg min förrän internet gick ner och något senare försvann även såväl fast som mobil telefoni fram till påföljande dag, då mobiltelefonin kom igång. Men de timmarna var oroliga! Jag lyckades dock komma igenom till UD-jouren via min svenska mobil som hade privat operatör den kvällen och påföljande förmiddag kunde vi få kontakt via satellittelefonen. Tiden därefter blev min iPhone en av mina bästa vänner… Tack vare den kunde jag komma åt min Sida-mail och kommunicera med omvärlden. Mina rapporter och uppdateringar blev ganska staccato-betonade och kortfattade den följande veckan, då de pekfingervalsades fram på mobilen! Det var heller ingen större idé att ta sig till ambassaden när det var möjligt, för internet fungerade inte där heller.

”VÄRLDENS DUMMASTE STATSKUPP”

Befolkningen vädjade till reguljära armén och gendarmeriet att ”ställa sig på folkets sida” och ingripa mot kuppmakarna. På måndagen 21 september började regementen från olika delar av landet att röra sig i riktning mot Ouagadougou, och möttes under vägen av folkets jubel. För att undvika konfrontation inleddes förhandlingar mellan kuppmakarna och ”lojalisterna”.. Fortsatta förhandlingar och internationella påtryckningar ledde till att presidenten släpptes och tidigt den 22 september meddelades omvärlden via twitter från franske ambassadören att presidenten befann sig i säkerhet på franska residenset. Även premiärministern släpptes och de två återinstallerades den 23 september, ganska exakt på timmen när en vecka efter att dramatiken påbörjats. Kuppgeneralen Dienderé förklarade att kuppen var över, han beklagade att det hänt och att folk dödats och skadats

men tyckte inte att det var något att tala om längre. Den burkinska befolkningen utnämnde å sin sida händelsen till ”världens dummaste statskupp”.

Situationen förvärrades dock då RSP motsatte sig den inledda avväpningsprocessen och den 29 september tog ”lojalisterna” fram det tunga artilleriet och intog RSP-högkvarteret Naaba Koom II utan några förluster i människoliv. Generalen själv hade gett sig iväg och sökt skydd på Vatikanstatens ambassad i närheten. Efter förhandlingar om garanterad säkerhet för sig själv, sin familj och berörda element ur RPS överlämnade han sig till myndigheterna och häktades. Hans öde delas av förre utrikesministern Djibril Bassolé, även han av generals grad. Dienderé kommer också att få stå till svars för involvering i mordet på bl.a. förre presidenten med ikonstatus Thomas Sankara, som dödades i oktober 1987. Statskuppen misslyckades och ledde till att upplösandet av RSP beslutades och genomfördes snabbare än vad som annars skulle ha varit möjligt.

FOLKET SATTE AGENDAN

Var och en av de två kriserna hade kunnat utvecklas till anarki, våldspiral och blodiga hämndaktioner men man lyckades lösa det förhandlingsvägen och i det senare fallet med stöd av reguljära armén. Emellertid miste sammantaget ett fyrtiotal livet och flera hundra skadades. De döda, som utnämndes till martyrer, hedrades vid högtidliga ceremonier vid båda tillfällena med deltagande av regeringsrepresentanter, statsanställda, diplomatiska kåren, religiösa och traditionella ledare, civilsamhället och gemene kvinna/man ur befolkningen.

Burkina Faso, *le pays des hommes intègres*, visade världen att folket kunde sätta sin egen agenda i riktning mot demokrati. De visade politiskt ansvar och mognad. Upproret mot president Blaise Compaoré var inte en plötslig revolt utan ett resultat av idogt och långsiktigt arbete inom det civila samhället. Vi vågar säga att här har det svenska biståndet till CSO gjort skillnad. Befolkningen visade mognad och demokratiskt ansvar, vilket bekräftades även av att man valde den juridiska vägen att åtala och ställa de skyldiga inför rätta i stället för att utkräva blodig hämnd.

INGEN KRIS ÄR DEN ANDRA LIK

Även om det är i samma land och de huvudsakliga aktörerna desamma, så är ingen kris den andra lik. Första krisen fungerade internet och telefon hela tiden, vilket underlättade då vi kunde följa utvecklingen på nätet och via fria radiostationer. En av de största utmaningarna var att få bekräftat vad som stämde och vad som var fel eller missvisande i sociala media. Efter de första intensiva dagarna blev det lugnare i och med att förhandlingar inletts om situationen än var instabil, nervpressen släppte något även om det var fortsatt utegångsförbud och man fick följa dagsnoteringar om flygplatsen var öppen eller ej. Livet återgick till det vanliga ganska snart, och affärerna öppnades.

Vid statskuppen 2015 var händelseförloppet mer långdraget och den självpåtagna inlåsningen hemma blev betydligt mer långvarig och frustrerande. Det kändes också mer oförutsägbart och det fanns en uppenbar risk för militär konfrontation mellan RSP och ”lojalisterna”, och många jag kände var på flykt eller hade lyckats gå under jorden. Svenskkolonin i Burkina är relativt begränsad men vid båda tillfällena visade det sig att det fanns fler svenskar på plats än vad vi hade på svenskslistan, ett inte okänt fenomen som många av oss upplevt i samband med en kris. Vi hade förresten planerat att hålla en krisövning inför valen – den hade vi lagt till den 22 september… Vi kan säga att vi fick en live-övning i stället, men med ett annat scenario än vad vi hade planerat.

”UPPRORET MOT PRESIDENT BLAISE COMPAORÉ VAR INTE EN PLÖTSLIG REVOLT UTAN ETT RESULTAT AV IDOGT OCH LÅNGSIKTIGT ARBETE INOM DET CIVILA SAMHÄLLET. VI VÅGAR SÄGA ATT HÄR HAR DET SVENSKA BISTÅNDET TILL CSO GJORT SKILLNAD.”

Begravningsceremonin på Revolutionsplatsen. Martyrerna som föll för kuppmakarnas kulor. Foto: Sten Hagberg

LIVET GÅR VIDARE…

EU:s valobservatörsstyrka inför valen anlände i september, staben i början av månaden och ett 20-tal långtidsobservatörer (inklusive en svensk) dagen då statskuppen inleddes! I stället för att ge sig av till sina stationer ute i landet blev de av säkerhetsskäl sittande på hotellet fram till slutet av månaden då de skickades tillbaka hem när flygen började gå mer regelbundet, för att återkomma senare inför valen den 29 november. Vår samarbetspartner Diakonia hade planerat ett omfattande program och invigning av sina nya lokaler i slutet av september i samband med besök av generalsekreteraren Bo Forsberg, något som också blev inställt. Invigningen ägde i stället rum den 16 oktober – min sista dag på jobbet! – där talmannen i övergångsparlamentet Cherif Sy och jag fick äran att högtidligen klippa snöret.

En liten glimt från nödvändigheten att vara flexibel och anpassa sig till omständigheterna: hustrun till vår lokalanställde Aboudoulaye Sanou var i långt framskriden graviditet och de hade sina särskilda problem: de tog fram plan A, B, C och D allteftersom utegångsförbud infördes, förbudstiderna ändrades, de inte kom fram till kliniken för att vägen spärrats av RSP – och hur slutligen den lille snällt väntade tills kuppgeneralen gett upp och därför av sin far benämndes *Le petit résistant* – Den lille motståndsmannen! Livet går vidare.

MARGARETA KRISTIANSON
Före detta Chargé d'Affaires för Svenska Ambassaden i Burkina Faso

AKTIVITETER MED ASSAMBUS BF OCH AMBASSADEN

KULTURDAGAR I KOUDOUGOU

Två kulturdagar Sverige-Burkina arrangerades i Koudougou 14-15 mars i samarbete med vänskapsföreningen Sverige-Burkina Faso, Assambus-BF, som hade fått bidrag från Svenska Institutets alumniverksamhet. Dagarna inleddes med en öppningsceremoni med invigningtal av regionens generalsekreterare Issa Ouedraogo, ordföranden i Assambus Ouattara Korodjouma och ambassadens Margareta Kristianson. Programmet innehöll en föreläsning om ”traditionella ledares roll och plats i Mossi-stammens samhälle” av Dr Bidima Yamba från Ouagadougou universitet, en quiz om Sverige på en lokal radiostation, besök till en traditionell ceremoni hos Issougas kung Naba Saaga, presentation av det svenska politiska systemet samt om forskningssamarbete och att studera i Sverige. En visning av filmen om Olof Palme blev mycket uppskattad. Det ingick även ett aerobic-pass tidigt på morgonen den andra dagen (innan det hann bli för varmt…).

Text Margareta Kristianson

Regionens generalsekreterare Issa Ouedraogo, ordföranden i Assambus Ouattara Korodjouma, ambassadens Margareta Kristianson och Assambus-medlemmar

BILDER FRÅN MÖTET MED NABA SAAGA DEN FÖRSTE

Medlemmar från Assambus BF besökte palatset i Issouka och hade möte med Naba Saaga den förste, traditionell mossi-ledare.

Foto: Korodjouma Ouattara

SVENSK FILMHELG I OUAGADOUGOU!

Den 11-12 september, helgen innan den misslyckade statskuppen inleddes, arrangerade Svenska ambassaden i samarbete med vänskapsföreningen Assambus-BF och Goethe-institutet en svensk filmhelg. Den första kvällen uppstod en del förseningar då filmvisningen var installerad för att äga rum i institutets trädgård – men en bit in på filmen började det regna, så alla fick bråttom att tränga ihop sig i institutets lokaler där visningen sedan kunde återupptas! Till andra sessionen hade regnet upphört och vi flyttade på nytt ut i trädgården! De filmer som visades var ”Känn ingen sorg”, ”Stockholm Stories”, ”Ego” och Trespassing Bergman”. liksom kortfilmerna ”Las Palmas” och ”Music for One Appartment and Six Drummers”. Goethe-institutet hade först tänkt sig en session per kväll, men sedan de fått se vilka filmer vi kunde erbjuda bestämde de sig omgående för att det skulle bli två visningar! Till EU:s filmvecka som arrangeras årligen hade vi valt ”Hundraåringen”, och många tyckte det var filmveckans bästa film.

Text Margareta Kristianson

Repetition med Siri Karlsson, Solo Dja, Kabako Ouaga. Foto Lisabi Frigell

MUSIKEN VIKTIG FÖR DEMOKRATIN

Jazzbandet Siri Karlsson var ett av affischnamnen på årets upplaga av Jazz à Ouaga. Men det var inte första gången som Siri Karlsson turnerade i landet. Redan 2005 turnerade bandet både i Burkina och Mali. Solisten, synt- och saxofonspelaren Maria Arnqvist har en ännu längre historia i Burkina Fasos musikliv och har studerat musikens roll för demokratin.

Jazz à Ouaga är en musikfestival som arrangeras varje år, vanligtvis under våren. Festivalen startade år 1992. För BurkinaKontakt berättar Maria Arnqvist om sin ingång i Burkinas musikliv.

– Första gången jag var i Burkina var ett par år efter gymnasiet, år 1997. Jag hade länge varit nyfiken på ”Afrika”. Just då hade jag släkt som bodde i Burkina och hörde efter om jag kunde få komma och bo hos dem. ”Vad kan du?” undrade de. Jag kunde inte bara komma och bo ansåg de, utan skulle göra nytta. ”Spela musik”, sa jag. Jag hade just gått ett år på Lunnevads folkhögskola på klassiskt piano och klarinett och fuskat lite på saxofon. När jag kom ner arbetade jag som volontär på Ouagadougous dåvarande enda kommunala musikskola. Jag fick också uppdraget att göra en studie om musikernas socio-ekonomiska situation i Burkina av en nystartad förening, FONCAD, *Fondation Culture Africaine de Devéloppément*. Den bildades av Richard Traore, ingift i min släkt, som senare kom att grunda Seydoni Produktion. Jag visste att han hade varit artist i sin ungdom men det var häftigt att få upptäcka vilken status och pondus han förde med sig i Burkinas musikliv!

JAG HAR HÖRT ATT EN TV-SHOW VI MEDVERKADE I MED BENDA BAND HAR RULLAT SOM MUSIKVIDEO PÅ TV ÄNDA SEDAN DESS.

Maria Arnqvist stannade i sex månader. Musikscenen levde och det var mycket livemusik i stan.

– Jag landade mitt i ett belgiskt biståndsprojekt på musikskolan. Skolan hade enbart funnits på pappret och nu arbetade en belgisk saxofonist med att kicka igång verksamheten. Genom studien av musikernas situation fick jag träffa många musiker i Ouaga och Bobo, ”vedettes” som George Ouédraogo, Tall Mountaga, Abdoulaye Cissi, Sami Rama och många andra. Ouaga blev min skola i saxofon och i jazz/afro/reggae. Jag började spela ute om nätterna, tre till fem kvällar i veckan under en period. Jag spelade med fantastiska musiker, t ex gruppen Benda Band med Abdoulaye Zon som idag spelar med senegalesiska Xalam, Etienne Compaore med flera. Jag har hört att en tv-show vi medverkade i med Benda Band har rullat som musikvideo på TV ända sedan dess.

I år var första gången som Siri Karlsson medverkade på festivalen Jazz à Ouaga. Det möjliggjordes med stöd ifrån svenska ambassaden och Kulturrådet.

Maria Arnqvist berättar att bandet dessutom spelade in en EP tillsammans med burkinska musiker.

– Med oss till Ouaga hade vi vår trummis och producent Jari Haapalainen och gitarristen Simon Svärd. Vi repade ihop oss med en burkinsk basist på plats som vi känner sedan tidigare, Sylvain Dando Pare. Redan då jag och Cecilia Österholm turnérade i Mali och Burkina Faso 2005/06, samarbetade vi med den burkinske artisten Solo Dja Kabako. Jag hade jobbat med honom tidigare, runt 2001. Vi har velat följa upp vårt utbyte länge och nu blev det

möjligt. Vi tog tillfället att gå in i studio i tre dagar, två dagar med Solo Dja Kabako och hans vapendragare Seydou. En dag jobbade vi med *l'arc à bouche*-artisten Tim Winsey samt trumslagarna Razak och Mamadi Ouédraogo. Vår burkinske basist Sylvain Dando Pare var också med. För oss var det ett fantastiskt återseende med Solo Dja! Och en fantastisk möjlighet när vi hade med oss vår producent. Det blev totalt tre låtar. Det var en utmaning att spela i 40-45 gradig värme, visserligen med air-condition i studion, men den måste stängas av vid inspelning. Vi hade med oss tre skisser på låtar som vi arbetade på. Kommunikationen var en utmaning, inte bara språkligt utan också musikaliskt. Men det blev häftigt! Också live var hettan en utmaning, men med vätskeersättning i vattenflaskorna gick det bra.

Samarbetet kommer att fortsätta, tror Maria Arnqvist. Planen är att mixa inspelningarna och på sikt turnera i både Sverige och Burkina tillsammans med Solo Dja. Med i studion fanns också en filmare som dokumenterade hela inspelningen.

– I tider av ökade strömningar av nationalism och främlingsfientlighet är det oerhört viktigt att denna typ av utbyten och samarbeten sker över gränser. Det behövs mer än någonsin. Resurserna i världen är så snedfördelade. Tyvärr har de burkinska artisterna och musikerna små möjligheter att genomföra liknande projekt eller komma hit för egen maskin, så som vi åker till dem. Att hitta finansiering är jättesvårt och visumprocessen lika så, berättar Maria Arnqvist.

Musiken har en viktig roll i den senaste politiska utvecklingen i Burkina, bland annat genom rörelsen *Le Balai Citoyen* (Medborgarkvasten) som startades av hiphop-artisterna Smockey och Sam K. Och just musikens roll för demokratin är något Maria Arnqvist genom åren har grävt djupare i.

– Våren 2000 åkte jag för att göra en fältstudie i Burkina med frågeställningen om och hur populärmusiker och musiken bidrar till demokratiserings-processen. Jag hade ju upplevt den starka rollen som musiken och musiker hade i det burkinska samhället och tyckte det skilde sig från musikens plats i samhället i Sverige. Under tre månader intervjuade jag musiker, artister, civilsamhällesorganisationer, statstjänstemän, studenter, människor på gatan, kulturministern och journalister. Samtidigt spelade jag och turnérade med bland annat Solo Dja. Min tidigare vistelse hade gett mig kontakter och uppslag. Jag hade köpt biljett för att åka och intervjua Alpha Blondy och Tiken Jah Fakoly men gränserna stängdes plötsligt på grund av oroligheter. Burkina hade då nyligen skakats av Norbert Zongo-affären.

Hon anser att det finns många likheter i den roll som grioter har haft i det burkinska samhället, med den roll musiker har idag.

– Många musiker som jag träffade, ansåg att det var deras uppgift att bidra till att utbilda folket eller att vara folkets språkrör, genom att berätta i texter vad som händer, hur folket mår och ge kritik mot makthavare. Alpha Blondy och Tiken Jah hade en särskild position genom sin stjärnstatus. De kunde och kan nog fortfarande påverka politiken genom uttalanden under konserter eller i pressen eller i möten med presidenter och politiker. Hiphopen är en stark scen för kritik. Runt millennieskiftet när rädslan för att kritisera Blaise Compaoré var stor, blev det enklare att sjunga med i texten till Dick Marcus ”Norbert Zongo” eller Tiken Jahs ”Les Martyrs”. Det är en viktig roll som musikerna, särskilt reggae- och hiphop-artister, spelat i den senaste revolutionen genom *Le Balai Citoyen*, som ju var del i den utveckling som ledde till maktskifte.

Siri Karlsson består av Maria Arnqvist på saxofon/synt/sång och Cecilia Österholm på nyckelharpa/sång. Med på resan var också Jari Haapalainen, trummis och producent och Simon Svärd, gitarrist.

Utöver att vara musiker arbetar Maria Arnqvist idag på Sida och handlägger stöd till främjande av konstnärlig yttrandefrihet, skydd och säkerhet för konstnärer och kulturarbetare, inklusive musiker.

– Det är inte ovanligt att musiker och musik får en framträdande roll under politiska förändringsprocesser. Vi har sett det i Estland, Chile, Elfenbenskusten, Arabiska våren i Tunisien och Egypten för att nämna några revolutioner. Att musiken har en potentiell sprängkraft i hur den påverkar människor, samhällen och politik uppmärksammade redan Platon. Musikcensur förekommer i många länder, t ex var John Lennons ”Imagine” förbjuden att spelas under Gulfkriget av BBC. Idag uppmärksammas rätten till konstnärlig yttrandefrihet och skydd av musiker av FN och organisationer som arbetar för t ex yttrandefrihet och försvarare av mänskliga rättigheter.

Efter Jazz à Ouaga har Maria Arnqvist och Cecilia Österholm hunnit mixa färdigt en skiva med Jari Haapalainen i Berlin, Siri Karlssons fjärde album som släpps inovember. Bandets senaste två skivor har gjorts tillsammans med hel banduppsättning, men nu släpps åter en duo-skiva. Därefter kommer bandet Siri Karlsson med flera att söka stöd för att fortsätta utbytet med Solo Dja. Hon tipsar:

– Håll tummarna för att kunna få ta del av detta live 2017 eller 2018!

Text: Karolina Jeppson och Maria Arnqvist

Maria Arnqvists tips på burkinska musiker:
Solo Dja Kabako
George Ouédraogo, Tingré – Mounafica
Orchestre Volta Jazz (bildades 1964)
Diko Fils - vinnare av Kunde D'or 2015
Xalam – det senegalesiska bandet har en av Burkinas främsta trummisar!

Länk till Siri Karlsson:
www.sirikarlsson.com
facebook.com/sirikarlsson
Spotify: Siri Karlsson

Foto: Ingrid Seeger

ASSAMBUS 30 ÅR

I början av 1980-talet anlände Hans Eriksson till Burkina Faso. Thomas Sankara blev president, och många svenskar började intressera sig för den positiva utvecklingen i det västafrikanska landet. Här är Hans berättelse om det stora engagemang som låg till grund för starten av vänskapsföreningen Burkina Faso - Sverige, ASSAMBUS år 1986.

Den första generationen unga svenskar kom till Sahel-länderna på 1980-talet inom ramen för FN-stöd till ökenbekämpning. Undertecknad anlände i juli 1983, en vecka innan Thomas Sankara och Blaise Compaore kom till makten genom en kupp. Vi var fyra unga experter med familjer: en ekonom, en agronom, en jägmästare och en antropolog samt den något äldre Göran Fries (jägmästare) och hans fru Ingrid Fries (lärare på amerikanska skolan). Jag själv och Göran Fries jobbade på UNSO:s (FNs organisation för samordning av stöd till Sahelländerna) regionalkontor. Två andra arbetade i Burkinas skogs- och miljöministerium med byskogsprojekt, och en arbetade på CILSS (regional organisation bland Sahelländer för samordning av kampen mot ökenspridning) med förbättring av spisar.

Som utbildad folkhögskollärare hade jag kontakt med Västerhaninge folkhögskolas internationella linje, där två månaders vistelse i Burkina Faso och Ghana ingick i studier. Boende ordnades hemma hos burkinier, samt praktik och studiebesök. Studenterna medverkade bland annat i *Bataille du rail* – ett arbete för att förlänga järnvägen med 100 km till Kaya, norr om Ouagadougou.

Jag träffade Zounkata Tuina första gången på gatan vid en anti-apartheidsdemonstration. Zounkata hade studerat arkitektur på Chalmers i Göteborg och hade egen firma. Det blev början till en långvarig vänskap och jag hade även kontakt med Olle Wendt som bland annat stödde skolprojekt i Zounkatas hemby.

Mitt uppdrag på UNSO avslutades 1986. Under tiden hade idén om att bilda en vänskapsförening tillsammans med svenskar som arbetat i landet, besökare och vänner vuxit fram. Många var intresserade och motiverade att delta. Det fanns en växande nyfikenhet bland u-landsintresserade i Sverige för Burkina Faso, som var ett av få afrikanska länder vid denna tid som visade positiv utveckling, optimism och att befolkningen fick det bättre.

Den första träffen i september skedde på Västerhaninge folkhögskola, med ett flertal medverkande, såsom Göran Fries, Göran Björkdahl, Eva Jansson en grupp Västerhaningestudenter, bland andra Anna Lena Tell, Anna Karin Lundbäck och Kristina Jelving. Vi ordnade sedan flera möten hemma hos oss i Huddinge, och bjöd in bland annat Burkinas första ambassadör, stationerad i Köpenhamn. Min fru Christiane och jag hade tagit med vår bil, en Peugeot 305, från Burkina. Den hade fortfarande burkinska diplomatskyltar när ambassadören kom på besök. Det var verkligen med speciell stolthet som vi körde omkring i Stockholm!

Från början stod ASSAMBUS nära Burkinas regering och hade regelbunden kontakt med ambassaden i Köpenhamn. Burkinas intressen i Sverige främjades på olika sätt. Många kontakter togs med UD och Sida, svenska företag, föreningar, skolor och ministerbesök ordnades m.m. ASSAMBUS försökte även att stödja import av mango med direktflyget Naganagani. Detta fraktflyg hade Burkinas regering bildat tillsammans med den franska resebyrån Le Point. De fraktade bland annat mango och haricots verts till Europa. Det var kanske litet naivt av oss att tro att också livsmedelshandeln, utöver Solidaritetsbutiker, skulle köpa burkinsk mango i stora kvantiteter. Mot den bakgrunden är det roligt att konstatera att genom privata initiativ, importeras idag torkad mango från Jörgen Litzings egen fabrik i Burkina, och distribueras i Sverige.

Det stora Burkinaintresset ledde till att flera lokalavdelningar av ASSAMBUS bildades i Stockholm, Göteborg, Skåne och Borås. Ett samarbete inleddes med den danska vänskapsföreningen som startats tidigare. I Burkina grundades också en avdelning bland burkinier som lärt känna svenskar, med Zounkata Tuina som ordförande. Den föreningen förde dock en ganska passiv tillvaro tills ett tiotal burkinska doktorander som återvänt från Sverige på 2000-talet och ofta fått framträdande tjänster i samhället, gjorde föreningen känd i burkinsk TV. De underlättade många kontakter för besökande svenskar.

ASSAMBUS tog snart fram en informationsbroschyr med text om Burkina Fasos historia, ekonomi och samhälle. De svenska relationerna lyftes fram och broschyren skickades till alla intresserade och användes vid informationsmöten hos andra föreningar, skolor och bibliotek. Den danska vänskapsföreningen hade bildats tidigare. Initiativ hade tagits av en dansk Thyge Christensen som redan på 1970-talet besökte Burkina på cykel. Han besökte bland annat Gorom Gorom i norr, där sedan flera skolbyggnationer uppfördes. Genom föreningens lobbyarbete kom Danmark först att ge bilateralt bistånd till Burkina. En norsk förening bildades också. Under några år fanns det artiklar på alla dessa tre språk i tidskriften BurkinaKontakt.

Olle Wendt, vän till Zounkata Tuina, utsågs till honorärkonsul för Burkina och fick rätt att utfärda visa. ASSAMBUS fick i princip kontakt med alla svenskar med intresse för Burkina och det ledde till ett snabbt ökande antal medlemmar. Olle Wendt tog också initiativ till Västafrikainstitutet som stödde både kulturella utbyten och handelsutbyten. Samarbete utvecklades med andra vänskapsföreningar och andra afrikaner i Sverige, främst från fransktalande länder. Detta kan sägas vara embryot till Västafrikanska handels- och kulturkammaren med bl.a. svenska honorärkonsuler, som bildades för några år sedan.

Efter Sankaras död i oktober 1987 i den statskupp som förde Blaise Compaoré till makten, drabbades föreningen av en kris. Många medlemmar och Burkinaintresserade var chockade och förstod ingenting. Det var inte längre möjligt att fortsätta det nära stödet till regeringen och många samarbeten stannade av och medlemmar blev passiva. Efter diskussion beslutades om en ny inriktning med prioritering av utbyte mellan svenskar och burkinier inom kultur, musik och film. Det diskuterades även om att ASSAMBUS skulle ge direkt stöd till miniprojekt genom

Foto: Ingrid Seeger

Hans Eriksson hos Balai Citoyen.

Sida eller Forum Syd. Resultatet blev att riksföreningen skulle ägna sig åt utbyten och studiebesök, medan lokalavdelningarna lättare kunder engagera folk som önskade ge direkt bistånd. Bl.a. inleddes ett samarbete mellan Borås sjukhus och sjukhuset i Bobo-Dioulasso och mycket sjukhusutrustning skickades under många år.

En annan intressant aktivitet i den andan var den framgångsrika kampanjen av ASSAMBUS och Västafrikainstitutet att ge ett alternativt Nobelpris till Bernard Ledea Ouedraogo, Naam-grupperna och dess stödorganisation 4S. Rörelsens idéer har senare spritts till andra afrikanska länder. En bok översattes och spreds i Sverige: ”När myror bär elefanter: De afrikanska böndernas tysta revolution - nya vägar mot självtillit och ansvar”.

Sedan en civil konstitution antagits och allmänna val hållits i början av 1990-talet bidrog ASSAMBUS genom lobbying till att Burkina Faso blev samarbetsland för svenskt bilateralt bistånd under många år. När den borgerliga regeringen ville avskaffa svenskt stöd till Burkina inleddes en lobbykampanj genom honorärkonsul Sten Hagberg, Göran Björkdal från Sida-kontoret i Ouaga, ASSAMBUS och BurkinaKontakt. Tyvärr lyckades det inte utan biståndet började avvecklas, innan beslutet ändrades igen efter regeringsskiftet 2014.

Samarbetet mellan ASSAMBUS och den burkinska regeringen och Ambassaden har efterhand förbättrats i och med att Burkina fått svenskt bistånd och flera svenskar blivit aktivt inblandade i biståndet. Åtskilliga medlemsmöten har ordnats under ministerbesök samt med de burkinska doktorander som studerat på svenska universitet.

Text Hans Eriksson

VÄNSKAPEN LADE GRUNDEN

FÖR ASSAMBUS, VÄSTAFRIKAINSTITUTET OCH KONSULATET

– Det skulle vara spännande att vara i Burkina nu. Stämningen som råder saknades under Compaoré, säger Olle Wendt, en av dem som lade grunden till Assambus. Under 12 år var han även konsul för Burkina Faso i Sverige. För BurkinaKontakt berättar Olle Wendt om en tid han minns med värme.

En varm dag i maj träffar jag Olle Wendt på Konsthallens café i Malmö. Han bor alldeles intill och har blivit något av en stammis på caféet. Vi sitter ute på gården, vid bord som nyligen tvättats rena av en hastig regnskur. Det är många minnen som flödar fram så fort vi börjar prata om Assambus, hur allt började, hur det fortsatte och var föreningen befinner sig idag. Fröet till Assambus såddes i en vänskapsrelation mellan Olle Wendt och burkinske Zounkata Tuina.

– Jag studerade på bibliotekshögskolan i Borås under 70-talet. Samtidigt studerade Zounkata till arkitekt på Chalmers i Göteborg. Vi träffades på ett uteställe i Göteborg. Många vände sig om efter Zounkata som hade långt skägg och lång afrikansk skjorta.

Foto: Ingrid Seeger

Föregångaren till BurkinaKontakt, nummer 1 1985.

BURKINA FASO — SVERIGE

KONTAKTBLAD FÖR VÄNNER TILL BURKINA

Nov 1985 Utkommer varannan månad Nr 1

Red.:Olle Wendt,Sit Paulag.10,11647 Stockholm. Postgiro 379617-6.Pris 60 kr/år

Under senare tid har allt fler band uppstått mellan Burkina Faso, i Västafrika, och Sverige. Fortfarande är dock de flesta svenskar ovetande om den nya bekantskap vi håller på att utveckla. Avsikten med detta blad är att bilda ett nätverk av gamla och nya Burkina-vänner för att hålla liv i alla kontakter som knyta mellan de två länderna.

Namnet Burkina-Faso infördes i augusti 1984. Tidigare hette landet Övre Volta - en av de franska kolonier som fick sin självständighet 1960. Huvudstaden - Ouagadougou - är känd som säte för den Västafrikanska Ekonomiska Gemenskapen och har varit centrum för många operationer mot torkan i Sahel-området under detta och föregående årtionde.

Svenskar som har arbetat i landet eller känner till det på annat sätt, är välkomna att medverka i bladet. Jag räknar också med att få bidrag från burkinabé (aktivitet och beteckning för invånare i Burkina Faso). Min bäste vän i "Ouaga" har studerat på Chalmers i Göteborg och skriver en perfekt svenska.

Sedan augusti 1983 har det bott en liten koloni av SIDA-anställda experter i Ouagadougou. På följande

Teckning av Holger Wendt ur hans resedagbok från en resa i Västafrika 1975.

sidor får vi en kort redogörelse för deras verksamhet. Och det finns åtskilligt mer att berätta i kommande nummer, hoppas jag.

Just nu förbereder en svensk folkhögskola sin första studieresa till Burkina. De vill alltså ha kontakter, härbärge och därute, helst före jul. Vi kommer att följa deras äventyr i denna spalter under 1986.

Litteratur- och adressförteckning ska finnas i varje nummer - den får alltså växa ut efter hand. På många av oss behöver hjälp med franskan, är jag tacksam för den nybetassarsanställning som nin resekamrat till Burkina i början av året har lämnat. Jag tar gärna emot fler sådana bidrag.

HÖR AV ER - det är det viktigaste - och gärna omgående! Jag vänder på post och telefon (08-40 16 31, 40 16 32).

ER TILLFÄLLIGE REDAKTÖR

– JAG TOG BILDER AV KVINNOR PÅ LASTBILSFLAK SOM SKULLE UT OCH BYGGA JÄRNVÄG, MED DEN BURKINSKA FLAGGAN VAJANDE FÖR VINDEN. ALLA SKULLE MOBILISERAS. DET VAR SOM PÅ KUBA!

Han bjöd upp mig flera gånger. Det är inte ofta man blir uppbjuden av en så stilig man!, utbrister Olle Wendt.

De två blev nära vänner. Olle fick jobb i Lund och Zounkata på Boverket i Ouagadougou. Första gången Olle besökte honom där var år 1980. Det hade då precis varit en kupp och hela Ouagadougou var under bevakning. Planerna var att resa till Yaho, Zounkatas hemby. För att undvika soldatspärrar var de ute tidigt. Men de kom aldrig utanför stan den gången. Det var först 1985 som Olle Wendt åter hade möjlighet att resa tillbaka till Burkina.

– Det var ett Fespaco-år och jag fick med mig en vän på resan. Innan hade jag kontaktat bland andra Film i Öst för att höra om deras intresse för filmfestivalen. Men ingen nappade, inte ens Nils Petter Sundgren. Det låg på mig att föra vidare något om filmfestivalen, men också om vad som hände i Burkina generellt.

Arbetet med Bataille du Rail handlade om att bygga vidare på järnvägslinjen Abidjan-Ouagadougou till Nigers huvudstad Niamey. Man nådde till den burkinska staden Kaya. Detta pågick för fullt.

– Jag tog bilder av kvinnor på lastbilsflak som skulle ut och bygga järnväg, med den burkinska flaggan vajande för vinden. Alla skulle mobiliseras. Det var som på Kuba! När jag kom tillbaka och skulle skriva ihop mina artiklar om Fespaco och *Bataille du Rail*, var det i själva verket det första numret av BurkinaKontakt som jag påbörjade på min första dator. Forum Syd hjälpte mig att kopiera upp flera upplagor, berättar Olle Wendt.

Olle Wendt omgiven av Assambusmedlemmar vid ett av de första föreningsmötena.
Foto Hans Eriksson

Det var inte en stor skara läsare just då i början, men antalet växte ju mer tidningen spreds. Afrikagrupperna ville publicera en av artiklarna från Ouagadougou i sin tidskrift.
– I samband med detta hade folkhögskolan i Västerhaninge bestämt sig för att våren 1986 göra en ”resande folkhögskola” med sikte på Burkina och Ghana. Jag bjöds in att prata om Burkina och det ledde till att skolan fick många kontakter i Ouagadougou till olika värdfamiljer. Sommaren 1986 kom Zounkata till Sverige igen. Vi hade ett möte där föreningen bildades och flera elever från Västerhaninge folkhögskola deltog.

Då skolans kurser tog slut, spreds deltagarna runt om i landet och världen. Olle Wendt kontaktade då Bibi Opot, som blev vald till ny ordförande i den unga föreningen. Under slutet av 80-talet drevs två stora biståndsprojekt mellan Sverige och Burkina. Sida anställde svenska medarbetare för att arbeta med spisar och skogsplantering. Dessa biståndsarbetare blev engagerade i föreningen.
– Det som var kul med tidningen, var ju att intervjua de som arbetat i Burkina och som blev viktiga personer för utbytet mellan länderna. Efter en tid blev föreningen kontaktad av den burkinska ambassaden i Köpenhamn. Vi hade ett möte hemma hos mig på St. Paulsgatan, tillsammans med andra svenskar som gått med i den nya föreningen. Ambassadören frågade då mig om jag ville vara konsul. Jag avböjde och sa att jag inte var rätt person för ett sådant uppdrag, berättar Olle.

Men ambassadören envisades och kontaktade åter Olle Wendt som övertalades att lämna in sin CV. Därefter erbjöds han åter uppdraget. Men innan hela proceduren

hade gått i lås, sköts Sankara. Det dröjde därför ytterligare en tid innan utnämningen gjordes.

Ett slags identitetskris uppstod i föreningen, som ju grundats i solidaritet med den unge förändringsbenägne Thomas Sankara. Nu ersattes han av Blaise Compaoré. Assambus fortsatte trots allt sina aktiviteter. Olle Wendt hade sedan tidigare kontakt med Naam-grupperna som arbetade mycket med landsbygdsutveckling. Naam-grupperna nominerades till Right Livelihood-priset, vilket de också fick år 1990. Röda Korset gjorde en film om Naam-grupperna.
– När priset delades ut i Stockholm mötte Assambus medlemmar upp som en stor familj, säger Olle Wendt och ler.

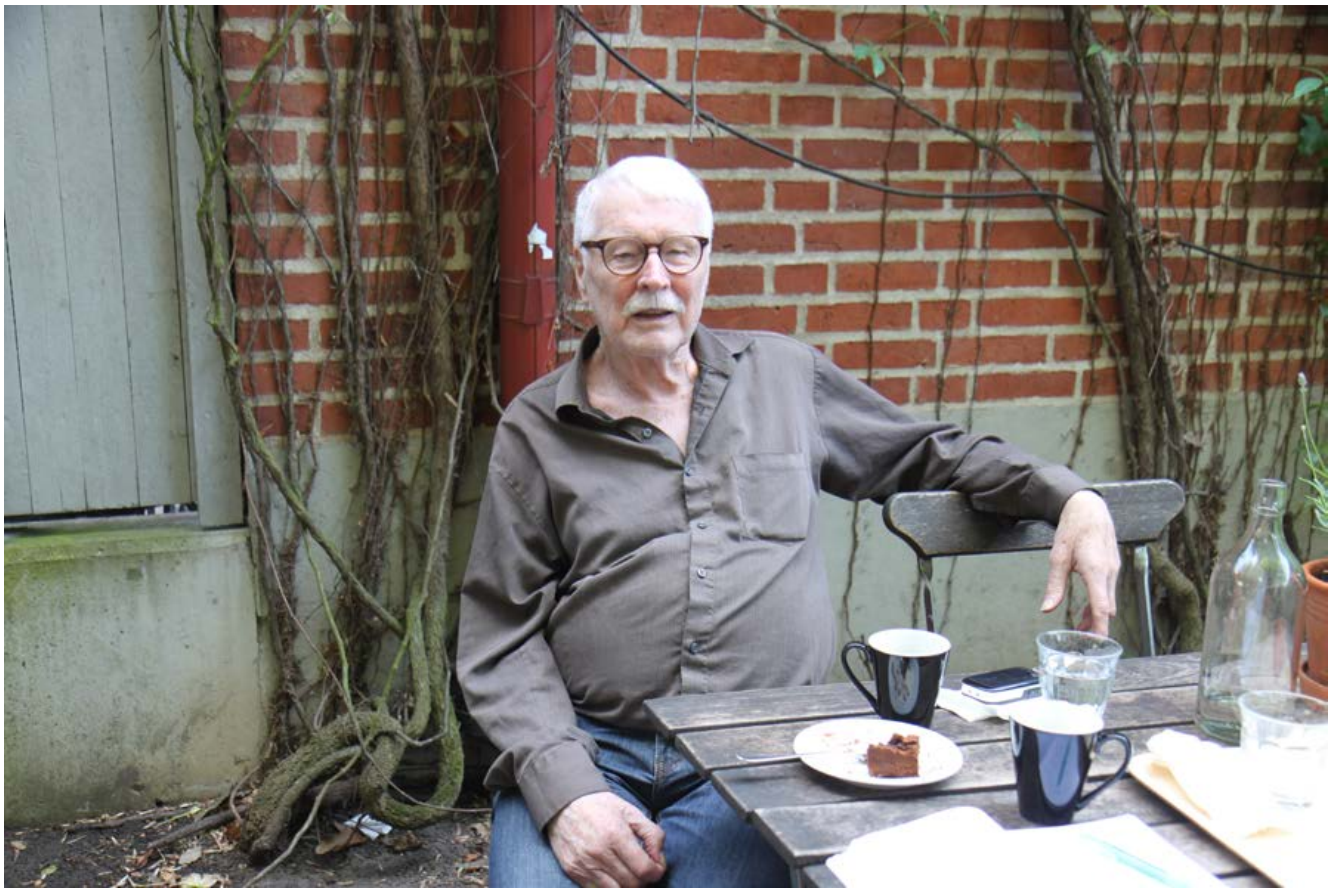

I Stockholm skapades nu ett konsulat – Västafrikainstitutet i korsningen Drottninggatan och Kungsgatan. En vice konsul, Bert Ekengren, tillsattes och tillsammans gav de ut ”Västafrikabulletinen”.
– Min idé med Västafrikainstitutet var att satsa på regionen, på samma sätt som Latinamerikainstitutet eller Japaninstitutet. Vi hade möten med resande från Västafrika, med andra konsuler för västafrikanska länder och med Assambus. Vi lade grunden till Cinemafrica tillsammans med vår halvtidsanställda Anna Lindström. Vi hade också fint stöd av Roland Göransson som alltid var generös! Även UD backade upp oss, men dåvarande biståndsministern Alf Svensson var inte lika positiv. Han hindrade UD från att stödja oss, säger Olle.

Konsulskapet varade i 12 år.
– Då Compaoré och hans utrikesminister kom på Sverigebesök vid sekelskiftet, hade vi en särskild mottagning med inbjuden publik. Sedan avgick jag. Därefter tog det flera år innan Sten Hagberg tillträdde som ny konsul.

Kontakten mellan Olle och Zounkata finns kvar. Zounkata var ju dessutom med i bildandet av den burkinska Assambus-föreningen. År 2008 kom Zounkata till Skåne för att föreläsa för en mängd FN-föreningar i södra Sverige. Föredragen handlade om de åtta biståndsmålen och hur situationen i Burkina såg ut i relation till målen. Han hade tidigare blivit borgmästare i sin hemby Yaho och hade många erfarenheter att dela med sig av.
– Jag tror att han var den ende valde borgmästaren som inte röstade på Compaoré, säger Olle och skrattar.

Efter det har Zounkata kommit ytterligare en gång till Malmö, men vid det tillfället blev det sjukvårdsärenden för både Olle och Zounkata.

Idag är det 17 år sedan Olle Wendt var i Burkina senast.

– Jag reste med min dåvarande man runt i Västafrika, bland annat med tåget från Bobo Dioulasso till Ouaga. Just då var det ”ville morte” efter ett kuppförsök! Vi blev bjudna på lunch av Joseph Ki-Zerbo som inte visade minsta tecken på rädsla. Vi hade en härlig stund med hans familj. Det är något av det roligaste jag har varit med om!

Assambus finns kvar, både i Sverige och i Burkina.

– Föreningen är ju en bild av den vänskapsrelation som jag och Zounkata haft i 44 år, säger Olle Wendt.

”KONTAKTEN MELLAN OLLE OCH ZOUNKATA FINNS KVAR. ZOUNKATA VAR JU DESSUTOM MED I BILDANDET AV DEN BURKINSKA ASSAMBUS-FÖRENINGEN. ÅR 2008 KOM ZOUNKATA TILL SKÅNE FÖR ATT FÖRELÄSA FÖR EN MÄNGD FN-FÖRENINGAR I SÖDRA SVERIGE.”

KAROLINA JEPPSON
Frilansjournalist och redaktör för BurkinaKontakt

ASSAMBUS HOS BALAI CITOYEN

Lördagen den 10 oktober besökte en delegation från Vänskapsföreningen Burkina Faso-Sverige (ASSAMBUS), ledd av honorärkonsul Sten Hagberg och ASSMBUS-BF:s ordförande Korodjouma Ouattara, organisationen Balai citoyen. Syftet var att visa stöd och solidaritet med offer och skadade vid den misslyckade militärkuppen ett par veckor tidigare. Under en tredagarskampanj lyckades ASSAMBUS samla in pengar och i sambandet med besöket överlämnade Sten Hagberg 700.000 FCFA (10 500 SEK). Pengarna var bidrag från burkinier och Burkina-vänner i Sverige.

Pengarna skulle användas till kuppens offer, företrädesvis till de skadade och även de dödas familjer. Valet av Balai citoyen motiverades av att organisationen på ett föredömligt sätt organiserat motståndet säkerhetsstyrkorna och även tidigare agerat aktivt vid revolutionen 2014. Senare fick ASSAMBUS en finansiell rapport från organisationen. som visade att pengarna används på ett bra sätt. I juni 2016 publicerades en lista på alla som gett bidrag till kuppens offer i flera burkinska dagstidningar och där finns ASSAMBUS med som en av bidragsgivarna.

Vid ceremonin representerades Balai citoyen av Souleymane Ouédraogo – mer känd som rapparen Basic Soul samt Drissa Barry och ett tjugotal medlemmar i Balai CItoyen, s.k. cibals.

Officiella siffror visar att 14 personer dödades och 251 skadades av RSP-soldaterna under kuppen i september 2015. Vid besöket deltog även Margareta Kristianson (chargée d'affaires, Sveriges ambassad t.o.m. oktober 2015), Aboudoulaye Sanou (Sveriges ambassad), Augustin Tapsoba (ASSAMBUS-BF, styrelsen), Aziz Sawadogo (ASSAMBUS-BF, Koudougou) och Hans Eriksson (ASSAMBUS).

Sten Hagberg är professor i kulturantropologi vid Uppsala universitet och honorärkonsul för Burkina Faso i Sverige.

Bilder från ASSAMBUS besök hos Balai citoyen.
Foto: Sten Hagberg

UPPSALA UNIVERSITET

ASSAMBUS

Vänskapsföreningen Burkina Faso-Sverige
Forum för Afrikastudier

Burkina Faso i backspegeln…

Om vardagsliv och framtidsutsikter efter två år av revolution, kupp, motstånd, attentat och val

Tid: Lördagen den 17 september 2016 kl. 9.30-18.30
Plats: Engelska Parken, Thunbergsvägen 3H, Uppsala

Med anledning av ASSAMBUS 30-årsjubileum anordnas en temadag om Burkina Faso. På förmiddagen blir det workshop där forskare samtalar om politik, kultur och miljö. Eftermiddagen ägnas åt musik, film och berättelser om decennier av svensk-burkinska relationer.

Välkommen!

www.assambus.se www.afrikastudier.uu.se